

Liaudies Balsas

VIENTELIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS, IŠEINA SYRĮ Į SAVAITĘ

Prenumeratos Kaina: Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusė metų \$1.50. Visur kitur metams \$3.50; pusė metų \$1.75. Atskira kopija 5 centai.

LIAUDIŲ BALSAS
F. O. Station C, Box 1013, Toronto, Ontario, Canada.
ASMENISKAI KREIPKITES: 160 CLAREMONT ST., TORONTO.
Printed by Eveready Printers, Ltd., 78 Wellington St., Toronto.

HITLERIZMAS VOKIECIAMS BUS PADARĘS SUNKIAI APSKAIČIUOJAMUS NUOSTOLIUS

Vokiečiai daug kartų buvo įtraukti į didesnes militarus avantiūras, bet nei vienas jų žygis nebuvo toks jiems pragaistingas, kaip vad šis. Kada vokiečiai po karo apsidairys gerai ir apskaičiuos savo nuostolius nors paviršutiniai, jie pamatys, kokią baisią kainą jie sumokėjo už tai, kad paklausė Hitlerio ir jo sėbrų.

Sąrišyje su trijų metų sukaktuvėmis nuo vokiečių užpuolimo ant Sovietų Sąjungos, Maskvos radijas pranešė, kad per tris metus rytiniame fronte hitlerininkai neteko 7,800,000 vyrų užmuštais ir belaisviais. O ką jie laimėjo? Jie laimėjo tikrai Sovietų Sąjungos žmonių neapykantą. Tą neapykantą bus sunku pašalinti ir po karo. Sovietų žmonės negalės pamiršti tų penkių milijonų vyrų, kurie turėjo padėti savo galvas beginant kraštą nuo užpuoliku. Jie negalės lengvai pamiršti tų civilių, kuriuos naciai išžudė.

O kur dar galas? Šiandien vokiečiai krinta kaip lapai Francijoje. Juos muša Italijoje. Iki vokiečiai bus įtikinti, kad jie veltui galvas guldo, kris dar labai daug. Bendros skaitinės galės viršyti 10,000,000 vyrų.

O kas dedasi pačioje Vokietijoje? Po du tūkstančių bombierių vieną kartą atakuoja jų miestus. Niekad istorijoje Vokietija nepergyveno tokių smūgių, kokius dabar duoda sąjungininkų oro jėgos. Berlynas, kuris buvo vokiečių krašto pažiba, kaip ir kiti didieji miestai, liks tik tiktai krūvos griuvėsiai.

Vokiečių armijos ir šiame kare kovoją ant svetimų žemių. Krito daug vyrų, bet namiškiai būtų nematę jų vargo ir kančių. Jie būtų nežinoję, ką jų sūnūs padarė kitų kraštų žmonėms. Bet Amerikos, Kanados ir Britanijos bombardieriai atnešė karą į jų namus. Jie dabar turi pažinti, ką karas reiškia.

Kada karas bus baigtas, nežinome, kad nacizmas turės būti išrautas iš šaknų. Vokietijos žmonės turės padėti atstatyti jų kareivių sugriautus Europos miestus ir kaimus. Jie turės atsilyginti nors dalina. Bet tas dar ne viskas. Vokiečių vardas bus pažemintas ilgiems metams. Jie ilgai kentės moralai pažeminimą už tai, kad jie taip atsidavusiai stovėjo su Hitleriu ir kitais žmonijoms priešais, pasimojusiais užkariuoti kitus kraštus, pavergti jų žmones, ir t.t.

KVEBEKO PROVINCIJA PAROGUSI FAŠIZMŲ

Kelios dienos atgal vienas federalio parlamento narys nurodė, kad Kvebeko provincijoje yra slapta organizacija, kuri griauja Kanados vienybės pamatus. Veik tuo pačiu laiku Kvebeko mieste jaunai vaikėzai, nuo 14 iki 20 metų amžiaus, išardė Darbo-Progressyvių Partijos nominacijų mitingą. Tie vaikėzai, aišku, buvo suorganizuoti suaugusių. Daugelis iš jų salitavę automobilių netoli salės, kuriame sėdėjo vyras, pakeldami rankas hitleriškai. Parlamento nariai ir kiti veikėjai nuolatos išstoja su antidemokratiniais pareiškimais, reikalavimais ir t.t.

Kur tiklatai kas nepasiska, vis pastebi ženklus fašistinio judėjimo Kvebeko provincijoje. Ima didelė nuostaba, kad Kvebeko žmonės duodasi vedžioti už nosies fašistams. Nejaugi jie nemato, ką fašizmas padarė kitose šalyse. Jiems reikėtų pasižiūrėti į Vokietiją, Suomiją, Rumuniją.

Fašizmo augimas Kvebeke pirmiausiai kenkia Kvebeko liaudžiai. Jis trukdo darbo žmonių pažangai. To rezultate, lėtai auga unijos, lėtai gerėja darbininkų padėtis. Juk šiandien visai ne paslaptis, kad Kvebeko provincijoje algos daug žemesnės.

Kvebeko provincija šiandien turi panašumą į Sudetiją Čekoslovakijoje pirm šio karo. Tuomet sudetai labai sumijo ir reikalavo atsiskyrimo nuo Čekoslovakijos. Ką jie laimėjo? Jie padėjo sudraskyti Čekoslovakiją ir sukurti šitą karą. Kad karas jiems naudot nedavė, galima tvirtinti neabejojant.

Ką Kvebeko provincija laimėtų, jeigu, daleiskime, atsiskirtų nuo Kanados? Absoliučiai nieko. Priešingai, ekonominis gyvenimas tenai žymiai nupulėtų. Bet gi yra žmonių, kurie dirba ta kryptimi. Jie yra neišmanėliai. Tiklatai akli fašistai gali to siekti.

SUOMIJOS KOVA "UŽ NEPRIKLAUSOMYBĘ"

Šiame Liaudies Balsu numeryje rasite ištrauką iš didžiojo Liberališko dienraščio Toronto Daily Star, kurioje nušviečiamas Suomijos valdonų siekiai. Perskaitytą ištrauką, jūs matysite, ko tie ponai siekė ir ko jie atsiekė.

Suomijos valdonų nusistatymas nedaug kuo skiriasi nuo lietuviškų fašistų, kurių priešakyje stovėjo Smetona. Lietuvos laimė buvo tame, kad jai buvo lemta pasukti kitu keliu prieš Smetonos ir jo sėbrų norus.

Studijuojant Suomijos fašistų siekius ir jų įsitikinimą, kokiu jie gyveno iki šių dienų, darosi aišku, kodėl jie taip elgėsi. Iš to galima suvokti, kodėl ir mūsų šaliai kryptiškai taip atkakliai laikosi savo aklių siekių.

Bet dabartiniu metu, mums rodo, subiręs visų Hitlerio bernų vilgys, kaip kad subirėjo suomių fortifikacijų linijos, ant kurių jie tiek daug rėmėsi. Fašizmo sunaikinimas garantuotas. Jutginės Tautos negrįž atgal, paklojusios tiek daug aukų. Kurjems dar užtenka sveiko senso, laikas būtų nors dabar atsikratyti pragaistingų minčių ir planų.

Toronto Daily Star karikatūristas vaizduoja, kaip vokiečiai galėtų panaudoti raketines bombas užbaigumui kario išgelbėjimui savo krašto nuo dar didesnių atakų, kuriomis bus neišvengiamos, jeigu vokiečiai to nepadarys greitu laiku.

Šis Tas Bėgamaisiais Šių Dienų Klausimais

Vokiečių Robotinių "Orlaivių" Sekmingumas

Kiek matyti iš britų pranešimų, tai naujas vokiečių išmislęs robotinis "orlaivis", yra niekas kitas, kaip raketinė bomba su sparnais.

Taip pat, sprendžiant iš jau paskelbtų faktų, galima įvertinti ir jų sekmingumą. Jeigu vokiečiai sumažino bent kiek orlaivių gamybą dėl šitų bombų, tai jie labai didelę klaidą padarė. Šitos raketinės bombos su sparnais nėra toks geras ginklas, kaip kad orlaiviai.

Veikiausiai vokiečius priverstė griebtis tokių ginklų stoka lakūnų orlaiviams vairuoti.

Kaip dabar pasirodo, tai šitos bombos su sparnais negali būti naudojamos artiemiems punktams naikinti. Amerikičiai, kurie užkariavo Serburgo pusiasalį, surado šitų bombų paleidimo priemonių labai daug. Apkskaičiuojama, kad ant šito pusiasalio buvo kokia ketvirta dalis šitų priemonių. Bet gi vokiečiai negalėjo panaudoti jų ant invazijos jėgų.

Taipgi faktas, kad vokiečiai negali naudoti jų fronte. Jos yra sunkiai nutaikomos. Iš didelio tolo sunku nutaikyti į mažą taikinį. Jos gali būti tiklatai paviršutiniai nutaikomos. Pavyzdžiui, leidžiant jas į Britanijos miestus, nemažas skaičius veikiausiai pataiko į miestus. Bet joki būdu jų negalima paleisti į kuriuos nors fabrikus ar kokius kitus militarus reikšmės punktus.

Visai kitas dalkas su orlaiviais. Jie gali būti naudojami fronte ir kitur su daug didesniu taiklingumu. Jeigu vokiečiai būtų, vietoj šitų raketinių bombų, kad ir daug mažesni skaičių orlaivių turėję, veikiausiai nauda jiems būtų buvęs daug didesnė.

Britanijos tos bombos neguogaus. Jos gali užmušti nemažai nekaltų žmonių, bet

tas padėties frontuose nei kiek nepakeis. Kita, neims taip ilgai iki vokiečiai bus nuvyti nuo pajūrio. Tuomet bus sunku pasiekti.

Man atrodo, kad vokiečiai veltui išsigyrė šiais "orlaiviais."

Liberalų-Darbininkų Koalicijos Klausimas

Pereitos savaitės Canadian Tribune nurodė labai puikų pavyzdį, ką Darbo-Progressyvių Partijos iškeltas liberalų-darbininkų koalicijos balsas reikėtų, jeigu jis būtų pritaikytas Ontarijuje nors ir šiandien.

Kaip žinome, konservativai, kurie dabar sudaro Ontarijos valdžią, neturi daugumos. Jeigu susidėtų krūvon liberalai, CCF ir progresy-

viečiai, lengvai sudarytų aiškia daugumą. Tuomet CCF, kuri turi daugiausia vietų apart konservativų, stovėtų koalicijoje, tai šiandien Ontarijoj irgi būtų pažangi valdžia. CCF loštų vadovaujamą rolę. Dabargi, valdžią sudaro dešimioji grupė, neturėdama daugumos.

Ateinančius federaliuos rinkimuos veikiausiai nei viena partija negaus daugumos. Bet valdžią paims ta partija, kuri gaus didesnę grupę atstovų. Gali taip būti, kaip kad dabar yra Ontarijoj. O gal pasiliks liberalai, tik jau ne daugumoj, tik turėdami didesnę grupę.

Ar CCF, ar liberalai, jeigu neturės daugumos, negalės būti tvirta valdžia. O jeigu CCF visai nepalaikys liberalų, arba liberalai CCF, tai teks skelbti rinkimus.

Jeigu būtų liberalų, CCF, DPP ir kitų pažangių partijų koalicija, tuomet demokratinis blokas būtų užtekti-

Tik Greičiau

Oi, greičiau, tik greičiau auški dienele Su laisve brangia. Mūsų brangiojo gimtojo šalelį Nušviesk padangę.

Vargai, dejonės ašarų sruoja Nors vis teplaukia, Su priešu grumtis liaudis nelauja, Pagalbos šaukia.

Bet greit jau ašaras jų nudžiovins Iš rytų vėjas. Tiklatai širdyje vis prisimins Savo skriaudėjus.

Tėvas, motutė patiks tarp vartų Raudonarmietį sūnų. Apsakys jam, kaip gyvent kartu Prie nevidonų.

Sū ašaromis džiaugsis laisvę pajutę; Sveikins viens kitą. Kad ant visados bus jau atsikratę Tą parazitą.

Tuos žveris laukinius, siurbeles krauju, Naikins iki vieno, Kad negalėtų uždėti iš naujo Retežio plėno.

Oi, tiklatai greičiau artėk dienele, Taip visi laukia: Mūsų tėvynę, gimta šalelę Pagalbos šaukia.

Tyla

Pastabos

mai stiprus laimėti rinkimus ir sudaryti valdžią.

Dabar dar dėl perspaudimų. Kai kam gali atrodyti, kad CCF laimėjimai Saskačevane garantuoja CCF valdžią. Toks manymas būtų klaidingas. Kiekviena provincija turi rinkimus, o CCF turi rinkimus tik Saskačevane. Tiesiog, nežiūrint į provincinius rinkimus, CCF garantijos neturi.

Tie, kurie teigia, kad gali būti didelis pasidalinimas sekančiame parlamente, stovi daug arčiau tiesos.

Taigi, kalbos apie liberalų-darbininkų koaliciją nėra taip sau kalbos. Tai labai rimtas dalykas. Ir jeigu jis laiku nebus tinkamai išrištas, gali būti labai prastos pasekmės. Del to gali tekti paskui galėtis ir CCF ir liberalams.

Ar liberalai dėtysi prie CCF? Nebandžius to klausimo konkrečiai gvidenti, tartis su liberalais, sunku pasakyti. Bet neatrodo, kad liberalai nematytų galimybių prakišti ir federaliuos rinkimuos. Jeigu ne CCF naudai, tai konservativų naudai.

Kiek matyti iš Toronto Daily Star, tai liberalai, ypač pažangesnieji, nesibaidytų koalicijos su CCF. Star editoriale pareiškė, kad liberalams būtų papulpius, jeigu jie sudarytų koaliciją su konservativais. Liberalų išeitis, nurodo Star, su kairiesiais.

Toronto Daily Star yra autoritetingas liberalų laikraštis. Stiprus King valdžios palaikytojas. Jo išsireikimas po rinkimų Saskačevano provincijoje turi didelę reikšmę.

Kanados ateitis žymia dailimi priklausys nuo CCF atsinešimo į šitą klausimą. Atsisakymas bendradarbiauti su liberalais gali atiduoti Kanadą į reacionierių rankas ilgam laikui. Tas taigi gali nemažą dalį liberalų nustumti į konservativų kempę.

Politikas

ŠYPSENOS

Buvo Perdug Užsieme

Konservativas: — Ar negalėtum tu išaiškinti, kodėl konservativai taip prakišo Saskačevano provincijoje?

Nepartinis: — Jie pardaug buvo užimti alaus klausimu.

Praleido Viena

Jis: — Aš stebiuosi, kodėl nieko nėra apie mūsų vestuves šiame kalendoriuje.

Ji: — Kodėl tu manai, kad turėtų būti įrašytos ir mūsų vestuvės?

Jis: — Jis paduoda visų didžiausių nelaimingų atsitikimų datas.

Ir Taip Perdaug

Seiminkė: — Pykši ar nepykši, bet aš turiu pakelti mokėstį už kambarį ir maistą nuo \$7.50 į savaitę iki \$8.50 į savaitę. Aš neturėčiau, kad jūs esatė nepaprastai gero apetito žmogus.

Jonas: — Susimildama nedaryk to. Aš ir taip veiki plyštu norėdamas suvalgyti už tuos pusaštunto dolerio.

Mainyk Vieta

Bosas: — Jonai, aš pradėsiu pavydėti jums. Jūs visi gaunate po dvi savaites apmokamų atostogų. Aš neturėčiau atostogų jau ketmetai.

Jonas: — Imk mano vietą, o aš užimsiu pono vietą. Aš duosiu jums visą mėnesį apmokamų atostogų.

metų sukaktuvių Hitlerio atakos ant Saskačevano, daug kas pripraicit, padarė per visokių pranašysčių.

Mizara, Laisvės redaktorius, krisluose prisimena, ką Pijūnas Grigaitis, Naujienų redaktorius, pranašavo tais laikais.

Grigaitis savo Naujienose tuomet rašė:

"Stalino diktatūra yra pamerkta žlugimui. Klausimas yra kelių mėnesių, o gal būti savačių."

Prastas iš Grigaičio pranašas.

Italijoj, sako, žmonės daug minkščiau atsinešą linkui ty italy, kurie atsimečė nuo Musolinio kartu su Badoglio, nors pirmiau buvo Musolinio draugai.

Jie laikomi lig atgailautais ir duodama proga pasitaisyti visai.

Bet tuos, kurie nuėjo su Musolinio ir po pakeitimo, Italijos žmonės ima už pakarpos labai griežtai.

Lietuvoj irgi bus beveik tokia situacija.

Lietuvos žmonės kitaip atsinešą į tuos smetonininkus, kurie atsakė kooperuoti su naciais, negu kad į tuos, kurie padeda naciams smaugti Lietuvą.

Liepos 14 pripuola svarbios lietuvių sukaktuvės. Tą dieną bus keturi metai, kaip Lietuvos žmonės išsirinko laisvą parlamentą.

Tas parlamentas arba seimas, kaip žinome, patenkino Lietuvos žmonių reikalavimus paskelbdamas Lietuvą (liepos 21 diena) socialistinio krašto.

Jis taigi išpildė ir kitą Lietuvos žmonių pageidavimą — pasinutė delegacija Maskvon su prašymu, kad Lietuva būtų priimta į Sovietų Sąjungą.

Smetonininkai, a t r o d o, smunka ir Jungtinėse Valstijose.

Cikagoj įvykusioj jų konvencijoje dalyvavo vos 11 atstovų.

Sakoma, kad nuo skęstančio laivo bėga ir žiurkės.

Visai kitaip yra su pažangiu judėjimu.

Mūsų pažangi organizacija — Lietuvių Literatūros Draugija — vien Kanadoj gavo virš 150 naujų narių.

Rėminas lietuvių kovotojų irgi nuolatos auga.

Aš manau, kad būtų labai gražu, jeigu būtų galima surinkti vardus tu lietuvių, kurie yra aukavę ir dar aukoja Lietuvos žmonių paramai.

Jeigu tas būtų padaryta, būtų jdomu pasižiūrėti į tokį sąrašą.

Tai būtų garbės sąrašas. Tie lietuvių, kurie parėmė savo brolius ir seseris Lietuvoje, sunkioje jų valandoje, tikrai pagarbos verti.

Draugas Jonas Petraitis, kuris buvo Francijoje, kad demokratija nežūtų, buvo vos 20 metų amžiaus.

Nežinia, ar jis veikė kokiame nors judėjime ar ne, nes nefeke man su juo susitikti organizacijose.

Bet jis, stodamas savanoriu į Kanados armiją, o dabar būdamas Francijoje, atidavė viską, ką turėjo, dėl žmonijos laisvės.

Jis bus įrašytas į didvyrių sąrašą.

CCF Grupės Sekretorius J. Novogrodskas Meluoja

TORONTO. — J. Novogrodskas, CCF lietuvių skyriaus sekretorius, atsakydamas į mano pastabas, pažymi, kad skyrius nieko bendra neturi su smetonine taryba nuo tarybininkų seimo Montreale, tai yra nuo rugpjūčio 31, 1941 metų. Bet tai didelis netiesa. Štai keletas faktų.

Dar tais pačiais metais jūs buvotė atskvietai Smetonos agentė Mariją Aukštaitę į Torontą ir prašėt, kad ji sutarkytų jus su smetonininkais ir taryba. O kad ji to nepadarė, tai pasilietė Aukštaitę perimti jūsų iniciatyvą įkurti elementorių Nepriklausomą Lietuvą.

Jau 1942 metais, sausio mėnesį, jūsų grupės pirmininkas A. Frenzelis su J. Jukubynu perdavė Aukštaitę apie 300 dolerių del palaijimo to elementoriaus, visai nesiklausė aukotojų. Ar ne buvo parama smetonininkams?

Novogrodskas sako, jį skyrius ar pavieniai nariai neremia smetoninės tarybos nuo 1941 metų rugpjūčio mėnesio. Prašau atsiverti to elementoriaus 34 puslapį 1942 metų vasario mėnesio laido ir pasiskaityti. Tenai A. Frenzelis, skyriaus pirmininkas, štai kaip sveikino Aukštaitę ir jos elementorius:

„Gerbiama tamsa! Su prantu kokią našta tamsa pasiešėi ant savo pečių. Aš linkiu tamsai gero pasisekimo ir iššvermės tame sunkiame darbe, pasitikėdamas ir t. t. ir t. t.“

Jeigu Novogrodskas partvartymu N. L. 1942 ir 1943 metų numerius, tai tenai rastum daug socialistų raštų, kaip Indrieliūnas ir kitų, priitariančių smetonininkų veiklai. Šių metų vasario mėnesio laido 30 puslapyje telpa skelbimas aukų iš Toronto. Tenai rasi ir socialistų pavardžių. Nemanau, kad to nežinotum. Socialistai aukoja smetoninei propagandai varyti. To niekas negali užginčyti, nes yra ant balto juodai atspausdinta.

Dar galiu paminėti, kad šių metų balano 22 diena

smetonininkai turėjo parengimą po bažnyčia del smetonininkų laikraščio palaikymo Montreale. Buvo atskvietai smetonininkų agentė. Visi socialistai buvo tame parengime, išskyrus vieną Novogrodską. Man buvo daug juoko, kaip tie socialistai tupiojo prieš Smetonos agentus iš Montreale.

Bet niekas nematė socialistų aukų kovai prieš fašizmą, del paramos tiems lietuviams, kurie kovoja prieš hitlerininkus. Visa jūsų agitacija atsukta ne prieš fašizmą, o prieš antisfašistus, o ypač prieš SSRS, kuri paklojo virš 5,000,000 kovoje prieš hitlerininkus, kurie buvo pasimoję ištrinti Lietuvos vardą visai.

Jūsų broliai Jungtinėse Valstijose per savo spaudą ir veikimais įrodė, kad jie nuoširdžiausiai remia bile komitetą, kuris tiksliai veikia del atsteigimo smetoniško režimo Lietuvoje. Taip vadinamas Vyriausias Komitetas Lietuvai Vaduoti pasirinko 1938 metų Smetonos „konstituciją“ savo veikimo pamatu, o jūsų broliai Amerikoje komitetą kelia į padangės. Mes dar nematėm, kad jūs nesutikėtumėte su tuo.

Jie remia Michailovičius, visokių kitokių reakcionierių, o jūs prieš tai neįstojot. Vienu žodžiu sakant, yra daug faktų, kurie rodo, kad jūs su smetonininkų veikimu sutinkate, bet nieko, kad jūs būtumėtė prieš fašizmą, už liaudies laimėjimą.

Buvęs Keleivio Skaitytojas

PASISAKĖ UŽ LIBERALŲ DAREININKŲ KOALICIJĄ

MONTREAL. — Čia įvykusi Darbo-Progressyvių Partijos Kvebeko provincijos konferencija, kurioje dalyvavo 200 delegatų, užgėrė nacionalio šios partijos komiteto pasisakymą už liberalų darbininkų koalicinę vyriausybę.

Konferencija taipgi priėmė rezoliuciją, raginančią valdžią, kad pripažintų Fran-

Sąjungininkų frontą aplankė Ciorėlis. Čia jis matomas su Britų premjeru Vinstonu Čerčilu ir generolu Montgomery.

Francūzų Normandija, Kur Dabar Eina Kova

Mūšiais dabar liepsnoja Normandija, gražioji šiauriniai-vakariniė Francijos sritis.

Marga buvo Normandijos istorija. Pats jos vardas nėra francūziškas, bet atneštas senovinių užpuolikių normanų, normanų, reiskia. Šiauriečių. Toliau jie buvo vadinami normanais. O Islandijos gyventojai davė jiems vardą vikingų — jūrinų plėšikų.

Tie normanai buvo pamatiniai tos pačios veislės žmonės, kaip vokiečiai. Siausdami iš Norvegijos, paskui ir iš Danijos, jie 8-me šimtmeetyje pradėjo kartotinau užpildinėti ir plėsti Angliją ir kitus Europos kraštus. O šiaurinėje Francijoje normanai pasirodė dar 300 metų skaičiaus.

845 metais jie pirmą sykį užėmė Paryžių. Po 40 metų jie vėl užplūdo Paryžių ir kitus šiaurinės ir vidurinės Francijos miestus. Kur tik normanai pasirodė, visur terorizavo ir žudė. Kur tik normanai pasirodė, visur terorizavo ir žudė. Kur tik normanai pasirodė, visur terorizavo ir žudė.

Kur tik normanai pasirodė, visur terorizavo ir žudė. Kur tik normanai pasirodė, visur terorizavo ir žudė. Kur tik normanai pasirodė, visur terorizavo ir žudė.

Visa eilė unių vadų įstojo į DPP.

ir vedė savarankiškus karus, visai neatsiklausdami Francijos.

1066 metais normanai, vadovaujami savo kunigaikščio Williama, užkariavo Angliją. Tada Normandija tapo sujungta su Anglija, kaip viena normanų valstybė.

1204 metais Normandija buvo prijungta Francijai. Anglija 1346 metais atsiėmė Normandiją. Laikui beinant, anglai buvo išvisti iš Normandijos, bet jie sugrįžo ir 1417 metais vėl užėmė tą kraštą. Po 33 metų anglai Normandijoje tapo galutinai sumušti ir priversti ją atleisti. Normandijos likimas nuo tada liko surištas su Francija.

Normanai Francūzijoje ir Kitus Francūzino

Nuo devintojo šimtmečio pabaigos pastoviai apsigyvenę Normandijoje, ir maišydami su vietiniais gyventojais, tie įsivertėliai sparčiai francūzijoje, lengvai priėmė francūzų kalbą ir papročius, ir bendrai kultūrėje.

Kada normanai po pusantro šimto metų užkariavo Angliją ir tapo jos valdovais, tai jie jau tik francūzų kalbą tevertavojo; o anglų kalba, bevišpataujant normanams, buvo laikoma tikrai netašytų kaimiečių šnektų mišinys. Francūzų kalba tada virto ne tik valdine, bet ir kultūros-apšvietos kalba Anglijoje.

Kiti normanų vadai tuo tarpu užėmė Italijos salą Siciliją, Neapolį su plačia sritimi, Kalabriją ir kitas Italijos dalis, kurias ir valdė kaip jo kunigaikščiai.

Šiandieninė Normandijos Sritis

Dabartinė Normandijos sritis yra laikomas 10,500 ketvirtinųjų mylių plotas su Cherbourgo ir Le Havre uostais. Žymieji Normandijos miestai, be to, yra Rouen, laikomas normandų sostine; Caen, Alencen, Dieppe, Honfleur ir Harfleur.

Normandijos žemė derlinga; yra daug sodų ir plačių pievų. Jų auginama daug geros veislės arklų ir galvijų ir dirbama pagarsėjęs alkoholinis gėrimas „benedikinka“. Tarp kitų svarbių Normandijos pramonių yra kilimų - karpetų audimas,

mašinių ir laivų statymas, mažesnių pieno ir geležies daiktų gamyba ir odos gaminių ir spalvuoto stiklo dirbtuvės.

J. C. K.

Prof. Bogomolecas Apie Žmogaus Ilgą Amžių

Garsusis Sovietų Sąjungos mokslininkas, Kievo universiteto profesorius, patiekė įdomų raštą apie žmogaus amžių. Jis žmogaus amžių dalina į tris periodus: augimo laikotarpis 30 metų, brendimo metai iki 60, pasileisti. Normandijos likimas nuo tada liko surištas su Francija.

Pereito šimtmečio pabaigoje šios šalies žmonių bendras amžius buvo 40 metų. Dabar yra 63 metai. Kaip ilgai ims iki pasieks Bogomolecas numatytą amžių, tai priklausys nuo pažangos medicinos mokslo ir nuo gyvenimo aplinkybių gerėjimo.

Buvęs Kievo Universiteto profesorius ir jo laboratorijos bendradarbiai sako turį 30,000 Sovietų Sąjungos žmonių sąrašą, kurie perlipę 100 metų amžių. Vienas jų esąs net 140 metų. Kai jis buvo 82 metų, vedęs trečią ir paskutinę savo žmoną. Jo jauniausia duktė 26 metų.

Bogomolecas dėsto atidengimus amžiaus pailginimui ta kryptimi, jog kraujo apytaka pasiliktų geroje tvarkoje. Pagyvenus nemazai metų prasideda per daug didelis susiglaudimas celių. Po to prasideda arterijų kietėjimas, širdies nusilpimas, inkstų negalavimas, na, tuomet eina bėdos su kitais organais.

Iki 60 metų amžiaus visos liaukos turi eiti deramai pareigas, sako mokslininkas. Jis net daleidžia, kad nekuri žmonės gali gyventi 150 metų. Tai jau nepaprastai tvirtu subudavojimo žmonės. Bet 90 metų, tai turėtų būti bendras amžius. Jis turi formulą kaip gaminti tūla „serumą“, kuriam duotas vardas „ACS“. Šisai vaistas gerai veikia celių pagaivinimui. Daugelį ligų su juo galima gydyti. Tačiau nei kiek nepadaeda tokiom ligom, kaip cukrinė, vėžys, širdies nu-

Pagarsėjęs Holivudo aktorius Mickey Rooney paimtas į kariuomenę. Čia jis matomas po užsivilkimo kariškų drabužių.

silpnėjimas. Į senatvę bėda būna iš liaukų neveiklumo. Tūkai, kurie dengia po oda raumenis žmogaus kūno, pradeda pranykti bei susikaupti ne tose vietose, kur būna pas jauną žmogų. Ima silpnėti muskulai, ypač tos dalys, kur mažiau vartojamos.

Todėl Bogomolecas nurodo savo rašte, kad žmonės turi pamainyti savo darbo užsiėmimus. Pas daugelį atsiranda ką galima pavadinti amatinės ligos. Su juom kova, tai sąlygų pakeitimas.

Maš.

Paisėkojimas

Aš, Antanas Sventickas, pajieskau Jono Sventicko, gyvenančio Kanadoj. Prašau patį atsiskaiti arba kitus apie jį žinančius man pranešti. Už tai būsiu dėkingas.

Antanas Sventickas, 1709 E. 7 Mile, Detroit 3, Mich., USA.

JONAS MARCINKEVICIUS

IŠDAVIKAS

Diktuodavau žmonai savo kūrinus devynyrius metus. Man būdavo malonu, kai ji popiet sėsdavo prie mašinėlės, imdavo popierio lapą ir šypsodamosi sakydavo:

— Na, Joneli, ką tu man nauja šiandien papasakosi?

Kol papirosų būdavo pas mane ant stalo, aš vaikščiodavau po savo siaurą kambarėlį ir diktuodavau tris — keturias valandas, o kartais ir istisą dieną, nepavargdamas, užmiršęs viską pasaulyje. Kartą žmona susirgo. Kai mano širdy įšildavo kūrybos ilgėsys, ji, nebegalėdama man padėti, sukąsdavo lūpas ir slėpdavosi į pagalvę, kad nepravirtų.

Ką gi? Įprotis — antroji prigimtis. Be mašinos aš nebepajėgiau dorai dirbti. O tuo laiku kaip tyčia romanai liko nebaigtas. Avansų gauti buvo nebeįmanoma. Vargas, kaip sakoma, belėdėsi į duris ir langus. Pasiskelbiau spaudoje, kad man reikalingas prasilavinęs vyriškis, sugebąs gerai rašyti mašinėlė.

Į trečią dieną pas mane atėjo jaunas vyras trumpais odiniais kailiniais.

— Tai jūs skelbėte laikrašty?

— Aš.

— Tai gi aš ir atėjau. Mašinėlė po-

mano pirštais laksto kaip vėjas. Leiskite pamėginti. . .

Jis atsėdėjo už stalo, padėjo savo trumpus balius pirštus ant raidžių ir, plačiai šypsodamasis, pažvelgė į mane žalsvai blizgančiomis katino akimis. Jo burna buvo pilna auksinių dantų. Velniai ty dantų nematė, pagalvojavau. O tie pirštai kād ir buki, gali man padėti.

Pamėginau. Mašinėlė kaip tiksliai ir greitai, lietuvių kalbą jis mokėjo gerai.

— Viskas tvarkoj, — tariau. — Kiek gi atlyginimo?

Jis atsistojo, užsisagstė savo kailinukus ir, metęs žvilgsnį į mano vargingą kambarį, tarė:

— Mokėsit man po dešimt litų už keturias darbo valandas per dieną.

Tuo laiku tai buvo brangoka, bet teko sutikti.

— Mažai užprašau tik dėl to, kad seniai svajojavau padirbėti su rašytoju. Pats truputį rašinėju, pamatysit.

Pirštais pliaukštelėjęs ir dar kartą parodęs savo auksinius dantis, jis skriste išskrido iš mano kambario.

— Kaip jis tau, Maryt?

— Nepatinka. Brangiai lupa, o jau tie dantys — br-r-r. . .

— Savo dantimis jis mūsų nesu-

kramtys.

— Duosis matyti. Man nepatinka, kad tu niekuomet žmonių nepaklausinėji, iš kur jie, kur anksčiau tarnavo. . .

Naujasias mano sekretorius buvo punktuolus, kaip vertelga. Kasdien trečią valandą po piet, žvilgtelėjęs pro langą, pamatydavau jį striokšėjant į kalnelį ir linksmiai mostikuojant man ranka.

Dirbdavome mudu greitai, bet abudu pykdavome. Man klūdė čia nedatekliai, čia kaimynų vaikai, amžinai snopsą prie lango ir rodą viens kitam į mane vaikščiojantį po kambarį ir pasakojantį jiems nesuprantamas istorijas, o jis dažnai trūkdėdavo kairiojuo žandū, kada aš apgalvestaudavai ir užjauisdavau žmones, patekusius į sunkią būklę. Tokie siuzetai jam aiškiai prie širdies negulė.

Pertraukos metu jis ta prasmė mėgindavo užmegsti su manim pokalbius.

— Driskius tai jūs glostot ir glostot. Be reikalo. Su tokiais nei jūs gyvenimo tiesos surasit, nei papirosų nupirksit.

— Dėl ko?

— Paprastas reikalas. Ir iš viso. . . Du tūkstančiai metų kai žmonės ieško tiesos — ar rado? Esu tikras, kad ir tariamoji tiesa kaž kur už mėnulio kabo arba tikriau — rašytojų išmislas.

Žmogus — žemės utalė. Ir tokių gražių istorijų dėl tokios menkystės kurti neverta. Žmogus mėgsta kitų kraują, purvą ir pinigus.

Baižęs savo išvedžiojimus pinigais, jis visuomet parodydavo savo auksinius dantis ir mesdavo šitokią „išmintį“:

— Jūs, kaip rašytojas, širdy be abėjo mane niekinat, bet atsakykit į tokį klausimą. Vietoje žolės, pavyzdžiui, auga dešrelės su kopūstais. Ar galėtum tu kart įvykti kokios nors revoliucijos? Aišku, kad ne. Prisiskynėi, privalgei, ir dainuoji, kaip senovės patricijus.

Retai kada aš jam atsakinėdavau, bet klausytis turėdavau, nes ne visuomet laiku pajėgdavau jam sumokėti. Jo mintelės amžinai būdavo sujukusios su dešra, vekseliais, gražiais kaklaryščiais, jos slankiodavo, tartum pripampusi mūsė po svetimą lėkštę.

— Aš pastebėjau, — dažnai sakydavo jis, — kad tamsta visų gailiesi, o pats esi apsilėdęs, kaip šv. Jonas Krikštytojas. Tai savotiškas socializmas. Socialistiškai gi nusiteikęs žmogus niekuomet nepajus tų tikrųjų ir saldžiųjų gyvenimo emocijų, kurias pajunta toks žmogus, kaip aš. Gailėtis — tai daryti pikta atečiai. Praeity lietuvių tauta pernelyg visų gailėjosi, o kas iš jos bepaliko? Mažytė Odiseja, kurios niekas ir skaityti nenori. Velnop visos idėjos! Durniams šneketi, žinoma, reikia, tačiau gyvenimo esmė glūdi štai kam: sudėk, dievuli, visus turtus į mano pinigė. Karas turės netrukus kilti, — pabrėždavo jis, — ir aš padarysiu biznį, kad man ilgėlės šimtmetėmis sužels.

Kaskart jis kalbėdavo vis ilgiau, bėgiodamas po kambarį, it pelė, nerasdama skylių kur įlysti, ir kai aš tylėdavau, jis purkštėdavo, tartum katinas, netyčia įmerkęs ūsus į viralą.

— Jūs, kaip rašytojas, širdy be abėjo mane niekinat, bet atsakykit į tokį klausimą. Vietoje žolės, pavyzdžiui, auga dešrelės su kopūstais. Ar galėtum tu kart įvykti kokios nors revoliucijos? Aišku, kad ne. Prisiskynėi, privalgei, ir dainuoji, kaip senovės patricijus.

Retai kada aš jam atsakinėdavau, bet klausytis turėdavau, nes ne visuomet laiku pajėgdavau jam sumokėti. Jo mintelės amžinai būdavo sujukusios su dešra, vekseliais, gražiais kaklaryščiais, jos slankiodavo, tartum pripampusi mūsė po svetimą lėkštę.

— Aš pastebėjau, — dažnai sakydavo jis, — kad tamsta visų gailiesi, o pats esi apsilėdęs, kaip šv. Jonas Krikštytojas. Tai savotiškas socializmas. Socialistiškai gi nusiteikęs žmogus niekuomet nepajus tų tikrųjų ir saldžiųjų gyvenimo emocijų, kurias pajunta toks žmogus, kaip aš. Gailėtis — tai daryti pikta atečiai. Praeity lietuvių tauta pernelyg visų gailėjosi, o kas iš jos bepaliko? Mažytė Odiseja, kurios niekas ir skaityti nenori. Velnop visos idėjos! Durniams šneketi, žinoma, reikia, tačiau gyvenimo esmė glūdi štai kam: sudėk, dievuli, visus turtus į mano pinigė. Karas turės netrukus kilti, — pabrėždavo jis, — ir aš padarysiu biznį, kad man ilgėlės šimtmetėmis sužels.

Kaskart jis kalbėdavo vis ilgiau, bėgiodamas po kambarį, it pelė, nerasdama skylių kur įlysti, ir kai aš tylėdavau, jis purkštėdavo, tartum katinas, netyčia įmerkęs ūsus į viralą.

Ką Kiti Rašo ar Sako

Darbininkų-Liberalų Koalicijos Reikšmė

Tuo metu, kai torių spauda ciniškai iškraipė Tim Bucko balsą dėl liberalų-darbininkų koalicijos perstatymą, kaip Liberalų Partijos ir Darbo-Progressyvių Partijos susijungimą (ir nemanykit, kad jiems nevyksta sukelti daug nesuipratimo, net ir darbininkų tarpe), CCF padeda išaiškinti tikrą to balsio reikšmę išstatydamas savo priešingą nusistatymą.

Zinoma, tas nereikia, kad CCF laikraščiai nepasiskolint iš torių jų taškaregio puolimui ant DPP. Bet Kvebeko CCF rezoliucija, pasmerkianti Britų Darbo Partiją už įėjimą į koalicinę valdžią iš principo, CCF News, Britiš Kolumbijoj, pareiškia, kad, kaip jeigu CCF būtų Jungtinėse Valstijose ir rentų Ruzveltą (ką Amerikos darbininkų judėjimas daro), tai ji nebebutų CCF, ir kiti tokie pareiškimai turėtų apvalyti orą.

Tas nėra naujas kelias dėl CCF. Tiesa, kad Woodsworth grupė sekmingai naudojo savo "balanso jėgos" poziciją palaikymui liberalų valdžios galioj 1920 metais (būdamas koalicijoj be oficialaus įstojimo), bet laike Ispanijos civilinio karo, jie rėmė trockišką POUM prieš lojalistų valdžią remiamiesi tokiais "grynais socialistiniais" pamatais. Faktas, kad POUM buvo Franko agentūra, žinoma, buvo "grynai incidentas."

Tiesa, kad CCF-eriai, būdami patys pirmutiniai antisovietinė "kampanijoj" laike pirmo suomių karo, įstoję į koalicinę valdžią Manitoboj su John Brackenu priešakyje, bet kaip tik Sovietų Sąjunga tapo mūsų sąjungininke, jie greitai išstoję ir vietoj to knisinėjo už liberalų torių koaliciją.

Taigi, jie ne visuomet "iš principo" buvo prieš koalicinę politiką. Jie stoją prieš ją tik tai dabar, kada reikia vienybės dėl pergalės kare ir taikos po karo.

Geriausias pavyzdys, priko veda atsiskaymas nuo darbininkų-liberalų koalicijos, gali būti matomas Ontarijoj. Čia toriai su Gerge Drew yra mažuma legislatoroj, bet jiems buvo pavesta valdžia aiđizumos, kurią sudaro CCF-eriai, liberalai ir progresyviečiai.

Jeigu CCF priimtų koalicijos taktiką, būtų visai galima turėti progresyvią valdžią, su CCF galvinyje. Kvyns parke šiandien. Tas tiesa, kad nekurię liberalai galėtų pasirinkti torius, bet taip pat tiesa, kad nekurię Drew pasekėjai galėtų būti laimėti dėl koalicijos.

Iš to būtų nauda visai provincijai, kadangi būtų galima praveisti pažangnesnius įstatymus. O darbininkų jėgos (CCF ir DPP šiame atsitikime) taipgi sustiprėtų, torių ir reacingųjų liberalų iškaščiais.

Tas, kas dabar yra tiesa Ontarijoj, gali būti visoj Kanadoj po įvyksiančių federalių rinkimų. Toriai gali patekti į galią būdami mažumo, ačiū CCF atmetimui "iš principo" koalicinės taktikos.

Vietoj to, CCF reikalauja, kad liberalai ir toriai (konservatai) vienytysi, tai yra, kad toriams būtų pavesta sekanti valdžia. Tai puiškus "principas," ar ne?

O kaip su neprigulminga darbininkų ir fermerių atstovybe? Ar nereikėtų tokia darbininkų-liberalų koalicijai pasiuntimą darbininkų ir fermerių atgal į senos linijos partijas, šitame atsitikime pas liberalus?

Nesamone! Tas reikėtų išrinkimą kuodaugiausia neprigulmingų darbininkų ir fermerių narių (CCF, DPP ir neprigulmingų) į sekantį parlamentą. Tas reikėtų ta, kad kur būtų pavojus toriams laimėti, bendrai būtų išrinktas liberalas, o kitais atsitikimais būtų priversti liberalai remti darbininkų kandidatą prieš tori.

O sekantiame parlamente, būtų garantuota, kad toriai nepavogs valdžios, kad darbininkų grupė bus ne opozicijoj, bet dalis Kanados valdžios.

Kuri taktika geresnė - del Kanados - ir darbininkų? - John Weir, Canadian Tribune redaktorius, tame pačiame laikraštyje.

Suomijos Priešai

Reikia tikėtis, kad Suomijos žmonės dabar pamatys, jog blogiausi jų priešai buvo jų patų autokratiniai, vokiečių kontroliuojami valdovai. Ta Suomijos valdžia bendradarbiavo su vokiečiais net lošdama jos pačios žmonių saugumui ir gerovei. Jie mainikavo Jungtinių Vaistijų draugystę; nuo 1941 metų rudenio, suomių kabinetas atmetė beveik kas met pono Hullo pasiūlymus tarpininkauti del taikos sudarymo su Rusija. Perėitą kovo mėnesį, nieko nesakydama savo žmonėms, Manerheimo-Linkomies klika atmetė lengvas taikos sąlygas, kurias pasiūlė Sovietų Sąjunga. Ji įbloškė kraštą į visišką pralaimėjimo bedugnę. Tie sukietėjeliai pasirinko būti vokiečių pusėj iki kartaus galio.

Tas nėra naujiena tiems, kurie sekė Suomijos politiką per praėjusius 25 metus. Nors jie šaukė apie nepriklausomybę, tačiau Suomijos valdonai senai pavėdė savo kraštą vokiečių dominacijai. Jie padėjo naciams sekmingiau praveisti savo planus dabartiniam karui net tik prieš Rusiją, bet ir prieš Angliją. Visi suomiai, kurie tą viską gerai permatė ir protestavo, buvo nubausti nacių užtvirtintu būdu.

Tai tragiška, kad Suomijos valdžiai pavyko apgauti tiek daug žmonių užsienyje per tiek daug laiko. Net dabar premjeras Linkomies bandė palaikyti mitą, kad "Mažoji Suomija" kovoja viena už savo garbę ir nepriklausomybę. Kokia nesamone! Rugpiūčio mėnesį, 1941 metais, jis sakė Suomijos žmonėms, kad jie ne vieni, kad jie kovoja šale "galingos Vokietijos karo mašinoms." Jis taipgi sakė jiems, kad jie kovoja už "naują tvarką Europoj," kurioj Suomija turi didelį sėrą.

Linkomies pažiūros šiame kare supuolė su Hitlerio. Štai kaip jis tai išdėstė straipsnyje, kuris buvo paskelbtas oficialėj partijos spaudoj rugpiūčio 21, 1941 metais.

"Pamažu pradeda formotis išvaizda naujos Europos, budavojamos Adolfo Hitlerio vadovybės genijaus. Dabar lieka klausimas tikslai laiko iki Europa, Azija ir šiaurinė Afrika atstovaus bazes del naujos Hitlerio vadovaujamos Europos. Užėmus pietinę Rusiją, Vokietija atidarys kelią į Iraną ir Sueco kanalą. Nėra priezasties abejonei, kad anksčiau ar vėliau, Vokietijos pergalingos divizijos nukirs šitą svarbią Britų imperijos arteriją. Ir jeigu Anglija nepasiduos, tuomet Hitleris turės eiti pirmyn, rasi taip toli, kaip Indija, kad sukurti tvirtą militarinę, politinę ir ekonominę bazę del naujos Europos, jo suprojektuotos."

Šioj naujoj Europoj, Suomijai buvo numatyta privilegijuota ir pelninga vieta grązon už jos pagalbą. "Vokietija užtikrino Suomijai taipgi ir žymią poziciją šioj naujoj Europoj," rasė Suomijos premjeras. Kaip viešai išsireiškęs agresinės tautos vasalas, Suomija dabar stovi prieš to viso pasekmes. - Toronto Daily Star.

Romos antifašistai krapšo fašistų vadą iš slėptuvės. Tokių scenų Roņoj, sąjungininkų armijai užėmus, buvo gana daug. Antifašistai nedavė progos jiems išbėgioti.

Trys Metai Sunkios, Bet Garbingos Kovos

Rašo Jonas Simkus

(Specialiai Liaudies Balsui)

Šiandien mes žiūrime į ateitį. Mes tikėjome, kad valanda netoli, kada blogos jėgos bus visai nugalėtos ir teisybė užviešpataus. Mes jau matome apčiuopiamus to ženklus. Ta valanda jau artinasi. Bet ji artinasi už tai, kad mūsų kova pirmiau nutiesė kelią. Titiška Raudonosios Armijos kova bėgė į šitų trijų metų sudarė visą sąlygas del pergalės. Ji atvedė mus į didžiuosius 1944 metus.

Prisimininkai netolimą praeitį. Keturi metai atgal, mes lietuviai pradėjome naują gyvenimą ir tikėjomeis sulaukti laimingos ateities. Bet vos metams praėjus, vokiečiai užpuolė ant Sovietų Sąjungos ir sunaikino naują mūsų gyvenimą ir laimę. Trys metai atgal hitlerininkai nutarė pasmerkti lietuvius mirčiai ir išnaikinimui. Jie norėjo padaryti Lietuvai tą patį, ko Teutonų Vyčiai ir Vilhelmas Antrasis negalėjo padaryti.

Sprendžiamoji valanda išmūšė mūsų žmonėms. Mūsų laimė, nelaimės valandoj mes buvome ne vieni ar beginkliai. Mes buvome dalis nedalomos sovietinių žmonių šeimynos. Užpakalyje trijų milijonų lietuvių, stovėjo kitu šimtai milijonų sovietinių žmonių, kuriems mūsų kraštas buvo (tiek pat) brangus, kaip ir mums patiems.

Birželio 22, 1941 metais, vokiečiai buvo stipresni už mūsų, todėl mes buvome pri-

mos Europos. Užėmus pietinę Rusiją, Vokietija atidarys kelią į Iraną ir Sueco kanalą. Nėra priezasties abejonei, kad anksčiau ar vėliau, Vokietijos pergalingos divizijos nukirs šitą svarbią Britų imperijos arteriją. Ir jeigu Anglija nepasiduos, tuomet Hitleris turės eiti pirmyn, rasi taip toli, kaip Indija, kad sukurti tvirtą militarinę, politinę ir ekonominę bazę del naujos Europos, jo suprojektuotos."

Šioj naujoj Europoj, Suomijai buvo numatyta privilegijuota ir pelninga vieta grązon už jos pagalbą. "Vokietija užtikrino Suomijai taipgi ir žymią poziciją šioj naujoj Europoj," rasė Suomijos premjeras. Kaip viešai išsireiškęs agresinės tautos vasalas, Suomija dabar stovi prieš to viso pasekmes. - Toronto Daily Star.

versti trauktis. Mes pasitraukėm iš mūsų gimtosios Lietuvos. Bet net tuomet mes žinojome, kad mes pasitraukiam laikinai ir kad mes sugrįšime. Nuo to laiko praėjo trys metai. Metai pilni sunkumų ir dar negirdėtai didvyriškų pastangų.

Birželio mėnesį, 1941 metais, kuomet vokiečiai įsiveržė Lietuvon, mūsų broliai tuojaus griebsė už ginklų ir stengėsi pastoti kelią vokiečiams. Pavyzdžiui, Rojus, Kauno darbininkas, suardė mažą būrį, kuris pradėjo rankioti vokiečių sabotaznikus Vilniaus apylinkėj. Šis būrys greitai išaugo. Jis galėjo laikytis priešų šimtus vokiečių sabotaznikų ir sulaukyti jų pirmynžangą.

Jonas K., vieno Lietuvos miestelio valdybos sekretorius, sudarė būrį kovotojų, kuris nesudarė iš vietos net tuomet, kada vokiečių tankai riumojo aplink juos. Šis būrys vedė kelias kovas su vokiečių parašutininkais ir užmušė jų nemažą skaičių.

Kita patrijotų grupė, kuriai pavyko gerai apsiginkluoti, kovojo ne tik su vokiečių parašutininkais, Utenos ir Zarasų distriktuose, bet dar sumušė vokiečių tankų koloną, kuri buvo praslaužusi, ir sunaikino aštuonius pincierius.

Subačiaus gyventojai aktyviai padėjo Raudonajai Armijai išvartyti vokiškus įsiveržėlius iš jų distriktu.

Pasitraukdami iš vokiečių okupuotos teritorijos, daugelis lietuvių patrijotų su ginklu rankose prasiveržė iš apsupimo.

Lietuviškos vienutės Raudonoj Armijoj kovojo didvyriškai. 1941 metais, ties Velikije Luki ir Toropecu, uždavė vokiečiams vieną smūgį po kito. Tose kovose daugelis lietuvių komandieriu ir kalbėjo į savo tau-

Generolas De Gaulle (vidury). Francijos išlaisvinimo jėgų vadas, aplankė savo kraštą ir kalbėjo į savo tau-

rių ir kareivių atsižymėjo ir parodė didelį atsidavimą savo sovietinei tėvynei.

Lietuvių tautinės vienutės nuolatos stiprėjo tose kovose ir igavo militarinio patyrimo ir žinojimo.

Lietuvių tautinė divizija 1942 ir 43 metų žiemą kovojo didvyriškai. Šalčio ir pustynių metu, kuomet keliai buvo ne tik nepravažiuojami, bet ir pėstiems neperėinami, lietuviai nugalėjo visus sunkumus ir stūmėsi vis pirmyn.

Lietuvių pulkai kovojo Oriolo iškišuly. Liepos penktą, 1943 metų, anksti ryto 120 vokiečių bombierių, keli šimtai kanuolių ir tankų ir didelės jėgos pėstininkų pradėjo ataką ant lietuvių divizijos, tikėdamiesi greitai nugalėti jos pasipriesinimą ir praslaužti į Raudonosios Armijos užpakalį.

Nors didesnis priešų skaičius privertė lietuvius pasitraukti keletą šimtų metrų iš ryto, po pietų jie atmetė vokiečius atgal. Lietuviai atsteigė savo pozicijas ir užsitarnavo padėką nuo maršalo Stalino. Kaip laike žalgrio kovos, vokiečiai paliko kovos lauką nusėtą savo užmuštais kariais ir sudaužytais ginklais, bet negalėjo palaužti lietuvių.

Dešimts dienų vėliaus, lietuviai perėjo į ofensyvą ir kovodami didvyriškai pažėgė vakarus 120 kilometrų ir išvadavo 60 apgyventų vietų. Virš 13,000 vokiečių krito nuo lietuvių rankos birželio, liepos ir rugpiūčio mėnesiais, 1943 metais. Lietuviai suėmė daug belaisvių ir daugybę ginklų ir amunicijos.

Lietuviai apdengė save garbe kovodami Baltarusijoj. Kokią dalį lietuviai sulaukė titaniškų Sovietų žmonių kovojė prieš vokiškus įsiveržėlius, parodo tas faktas, kad 3,500 lietuvių buvo apdovanota Sovietų Sąjungos ordinais ir medaliais. Du iš mūsų brolių, narsieji iš narsųjų, V. Bernotėnas ir V. Jaecenėvičius, gavo Sovietų Sąjungos didvyrių titulus.

Visi šitie laimėjimai buvo laimėti lietuvių, kurie laikinai evakuavosi iš Lietuvos į šalies širdį. Jų neadaug, bet nežiūrint ataklių kovų ir didelių aukų, jų skaičius nesumažėjo. Tai ne paradoksas. Tą išaiškina tas, kad mūsų didvyriškos divizijos eiles sudaro daugiausia tie kovingi lietuviai, kurie, karui išsiveržus, nespėjo evakuotis iš savo krašto. Tikslai vėliau, susibūrus į būrius, jiems pavyko prasiveržti pro fronto linijas ir prisidėti prie mūsų. Jų skaičius auga ir dabar mūsų divizijos eilėse jie kovoja už triumfališką sugrįžimą į savo kraštą.

Vokiečiai norėjo išnaikinti lietuvius ir paversti Lietuvą į kraują permerktą dykumą. Bet kietas Lietuvos žmonių kargas neatšipo ir naikina savo užkariautojus. Lietuvių pajėgia vesti šitą pergalingą karą už tai, kad su jais yra kovingi ir dilinšė akyse.

tičius Bayeux miestelyje. Jis buvo patiktas su gėlimis ir patriotinėmis dainomis vietinių gyventojų.

Francija Ugnyje!

Rašo Ija Erenburg

Birželio 14, 1940 metais, vokiečiai įėjo į Paryžių. Aš buvau vienas iš kelių šio nusikaltimo liudininkų - miestas buvo tuščias. Aš mačiau vokiečius trypiant tuščiomis Paryžiaus gatvėmis. Žiūrėdamas į juos, aš supratau, kokie baurūs jie yra.

Zinoma, jie turėjo daug tankų. Jie galėjo šaudyti gėnijus. Jie galėjo spiaudyti į Venus de Milos ir sudeginti visas knygas, bet manyje jie nekėlė nieko kita, kaip pasipiktinimą.

Žiūrėdamas į vokiečius, aš buvau pasirengęs garbinti visas Paryžiaus kates, aukštinti avinus, dainuoti apie kiaušius.

Net žiūrėkys yra švaresnės už šias reptilijas. Ir jie drįso vadinti kitus žmones "žemesniais!"

Kas jie tokie yra? Žemesnieji žvėrys!

Tas buvo keturi metai atgal. Per tris metus Raudonoji Armija naikino, kriušino, plėšė į smotelius tuos užkariautojus. Autoriai traktato apie vokiškų atmatų viršenybę ant visos žmonijos senai palaidoti Stalingrade, Kastornajoj, Rževe. Jeigu laisvės vėliava dabar plevasuoja Normandijos pakrantėj, tai ačiū tam, kad Raudonoji Armija per tris metus, vasarą ir žiemą, naikino fašistus.

Dabar atėjo didžios dienos Paryžiui. Jis ugnyje! Birželio 6, minios susirinko jo bulvaruose. Jie dainavo Marselietę. Ji skambėjo virš sugituotų senų namų: "Prie ginklo, piliečiai!"

Ir kituose Francijos miestuose taipgi minios dainavo Marselietę, kaip tai Lyone, Bordo, Marselyje. Jie ne tik dainuoja apie ginklus, bet ir imasi už ginklo, tie Francijos vaikai.

Šveicarijos laikraščiai praneša, kad Jura, Dauphine ir Sevoie departamentai ugnyje.

Gelžkeliai į Beslį ir Geneva buvo išsprogdinti. Grenobliu apsuptas sukilieli.

Patrijotai sunaikino kelius linkui Ispanijos.

Jie sutrukdė Runstedto apskaičiavimus. Jie sugadino Romelio planus.

Kova eina Tuluze, Tarbyje, Limozyje. Kyla audra virš Francijos.

"Aš esu savo poste!" šaukia Paryžius į sąjungininkų kariuomenę. "Skubėkite. Aš dar gyvas. Ir aš griebiu savo kalintojus už gerklės."

Vokiečiai dar trypia Paryžiaus gatvėmis. Bet jie neturės nei sūmų, nei įpėdinių. Jie negrįš iš Paryžiaus.

Jie dar trypia, bet su kilpomis ant kaklų, kurių kūnai varomi automatinėmis mašinomis, su baimė ir agonija aiškiai išrašytais ant jų veidų, su mirtimi jų stiklinėse akyse.

Mes skaitome apie išsikėlimo laivus, žvalgus, sklaidytuvus. Aš noriu pakalbėti apie ką kitą - apie tai, kaip francūzai padėjo sąjungininkams išsikėlti.

Normandijos partizanai ir Francijos kovotojai išspirodino pajėgos stotis, kurios aptarnavo apsigynimo fortijngos žmonės. Štai kodel trumpoj ateityj mes išlaisvinsime Sovietų Lietuvą ir sukursime tokią gerovę, apie kokią mūsų protėviai nesvajėjo. Tai toks sovietinio kelio siekis ir tikslas, kuriuos mes pasirinkome savo didžioj kovoj.

fikacijos, nukirto Paryžius-Serburg, Paryžius-Granvil, Serburg-Lisė, San li-Can kelius.

Francūzai nelaukė pato-gaus oro, jie patys pasidare orą.

Francijos respublikos pro- vizinės valdžios atstovas praneša iš Bajos:

"Vakar Bajė apvaikščiojo savo išlaisvinimą. Francūzai susirinko iš visų apylinkės kaimų. Tūkstančiai patrijotų kreipėsi į provincinės valdžios atstovą su šūkiu, "Mobilizuok mus!" To reikalavo veteranai kareiviai, jaunimas, taipgi ir moterys.

"Visur mane klausė to paties, "Kada duosit mums ginklus? Kada mes busime paimti į De Galo armiją?"

"Daugelis Bajos piliečių jau dabar atlieka atsakominguos, pavojingus paskyrimus fronte ir už fronto."

Tokia tai Francija birželio mėnesį, 1944 metais. Rasi nekurię žmonės manė, kad jie ras miegančią grožybę, kurią reiks pribudinti su bučkium. Dabar prieš juos stovi Amazonė, kovojanti respublika.

Valmo ir Verduno Mariana, ir ji nori tikslai vieno daikto: Ginklų, Kanuolių.

Baltija taipgi aidė Normandijos kanuolėmis. Raudonoji Armija nesimytuoja su poilsiu, kuomet sumtos merginos ir išniekinti miestai laukia jos. Raudonoji Armija žygiuoja į vakarus.

Jos pergalė kelia ūpą Francijai.

Paryžiau, tu tuojaus sulauksi to birželio! Laisvės vėliava iškilis virš lavonų paskutinių Bochų.

Idomus Daviniai Apie Vedusių Žmonių Amžių

Metropolitan Apdraudos Kompanijos surinkta statistika sako, žmonės apsidevė 25 metų amžiaus, ilgiau gyvena už tuos, kurie apsideva būdami 37 metų. Kas įdomiausia, tai kad apsideva abudu, vyras ir moteris, beveik vienokių metų ilgiau gyvena, negu tie, kurie apsideva ne vienokio amžiaus, kai tarp jų yra didelis metų skirtumas.

Ta kompanija savo aiškini-mė eina prie to, kad jeigu jau senoko amžiaus vienas iš poros miršta, tai antras, ilkęs vienas, nelabai ilgai gyvena. Zinoma, tai nėra del visų taisyklė, bet tokių atsitikimų būna daug.

Toliau aiškina, pasire-miant bendro amžiaus ilgu-mu, kad jeigu vyras ir mo-teris yra 40 metų amžiaus, jiems yra progos gyventi dar 25 metai.

Šiandien žmonės bendrai 5 metus ilgiau gyvena, negu 20 metų atgal. Toliau sta-tistika rodo, kad moterys gy-vena 3 metus ilgiau, negu vyrai.

SUGAVO 197 SVARŲ ŽUVIŲ ONTARIO EZERE

Niagara-on-the-Lake. - Joe Sherwood ir Jim Patterson, seni žuvininkai, perėita savaitę sugavo Ontario ezere 197 svarų sturgeon (arškėta).

Manoma, kad ši žuvis yra kokio 100 metų amžiaus.

Toj apylinkėj nekada niekas nepagavo didesnio stur-geono, kaip 25 svarų. Jie už tą žuvį gavo \$128.05.

CCF Grupės Sekretorius J. Novogrodskas Meluoja

TORONTO. — J. Novogrodskas, CCF lietuvių skyriaus sekretorius, atsakydamas į mano pastabas, pažymi, kad skyrus nieko bendra neturi su smetonine taryba nuo tarybininkų seimo Montreale, tai yra nuo rugpjūčio 31, 1941 metų. Bet tai didelė netiesa. Štai keletas faktų.

Dar tais pačiais metais jūs buvotė atsikvieta Smetonos agentė Marija Aukštaitė į Torontą ir prašė, kad ji sutalkytų jus su smetonininkais ir taryba. O kad ji to nepadarė, tai pasiūlė Aukštaitėi perimti jūsų iniciatyvą įkurti elementorių Nepriklausomą Lietuvą.

Jau 1942 metais, sausio mėnesį, jūsų grupės pirmininkas A. Frenzelis su J. Jukubynu perdavė Aukštaitėi apie 300 dolerių del palaikymo to elementoriaus, visai nesiklausę aukotojų. Ar ne buvo parama smetonininkams?

Novogrodskas sako, jį skyrus ar pavieniai nariai ucermia smetoninės tarybos nuo 1941 metų rugpjūčio mėnesio. Prašau atsiversti to elementoriaus 34 puslapi 1942 metų vasario mėnesio laido ir pasiskaityti. Tenai A. Frenzelis, skyriaus pirmininkas, štai kaip sveikino Aukštaitę ir jos elementorius:

„Gerbiama tamsta: Suprantu kokią našą tamsta pasiėmė ant savo pečių. Aš linkiu tamstai gero pasisekimo ir išvermės tame sunkiame darbe, pasitikėdamas“ ir t.t. ir t.f.

Jeigu Novogrodskas pavartytum N. L. 1942 ir 1943 metų numerius, tai tenai rastum daug socialistų raštų, kaip Indreliepis ir kiti, priitariančių smetonininkų veiklai. Šių metų vasario mėnesio laido 30 puslapy telpa skelbimas aukų iš Toronto. Tenai rasi ir socialistų pavardžių. Nemanau, kad to nežinotum. Socialistai aukoja smetoninei propagandai varyti. To niekas negali užginčyti, nes yra ant balto juodai atspausdinta.

Dar galia paminėti, kad šių metų balandžio 22 dieną smetonininkai turėjo parengimą po bažnyčia del smetonininkų laikraščio palaikymo Montreale. Buvo atsikvieta smetonininkų agentė. Visi socialistai buvo tame parengime, išskyrus vieną Novogrodską. Man buvo daug juoko, kaip tie socialistai tupėjo prieš Smetonos agentus iš Montreale.

Bet niekas nematė socialistų aukų kovai prieš fašizmą, del paramos tiems lietuviams, kurie kovoja prieš hitlerininkus. Visa jūsų agitacija atsukta ne prieš fašizmą, o prieš antisfašistus, o ypač prieš SSRS, kuri paklojo virš 5,000,000 kovoję prieš hitlerininkus, kurie buvo pasimonoje ištrinti Lietuvos vardą visai.

Jūsų broliai Jungtinėse Valstijose per savo spaudą ir veiksmais įrodė, kad jie nuosirdžiausiai remia bile komitetą, kuris tikslai veikia del atsteigimo smetoniško režimo Lietuvoje. Taip vadinamas Vyriausiasis Komitetas Lietuvai Vaduoti pasirinko 1938 metų Smetonos „konstituciją“ savo veikimo pamatu, o jūsų broliai Amerikoją komitetą kelia į padangas. Mes dar nematėm, kad jūs nesutiktumėt su tuo.

Jie remia Michalovičius, visokius kitokius reacionierius, o jūs prieš tai neisotot. Vienu žodžiu sakant, yra daug faktų, kurie rodo, kad jūs su smetonininkų veikimu sutinkate, bet nieko, kad jūs būtumetė prieš fašizmą, už liaudies laimėjimą.

Buvęs Keleivio Skaitytojas

PASISAKĖ UŽ LIBERALŲ DAREININKŲ KOALICIJĄ

MONTREAL. — Čia įvykusi Darbo-Progresyvių Partijos Kvebeko provincijos konferencija, kurioj dalyvavo 200 delegatų, užgyrė nacionalio šios partijos komiteto pasisakymą už liberalų-darbininkų koalicinę vyriausybę.

Konferencija taipgi priėmė rezoliuciją, raginančią valdžią, kad pripažintų Francūzų Tautinio Pasiluosavimo Komitetą provizine Francūzijos valdžia.

Visa eilė unių vadų įstojo į DPP.

Sąjungininkų frontą aplankė Ciorilis. Čia jis matomas su Britų premjeru Vinstonu generolu Montgomery.

Francūzų Normandija, Kur Dabar Eina Kova

Mūšiais dabar liepsnoja Normandija, gražioji šiaurinė-vakarinė Francūzijos sritis.

Marga buvo Normandijos istorija. Pats jos vardas nėra francūziškas, bet atneštas senovinių užpuolikų normanų, nordmanų, reikiška, šiauriečių. Toliau jie buvo vadinami normanais. O Islandijos gyventojai davė jiems vardą vikingų — jūrinų plėšikų.

Tie normanai buvo pamatiniai tos pačios veislės žmonės, kaip vokiečiai. Sausdami iš Norvegijos, paskui ir iš Danijos, jie 8-me šimtmeetyje pradėjo kartotinai užpuolinti ir plėšti Angliją ir kitus Europos kraštus. O šiaurinėje Francūzijoje normanai pasirodė dar 300 metų skaičiuis.

845 metais jie pirmą sykį užėmė Paryžių. Po 40 metų jie vėl užplūdo Paryžių ir kitus šiaurinės ir vidurinės Francūzijos miestus.

Kur tik normanai pasirodė, visur terorizavo ir žudė.

Normanų Karai

Iš plėšikų kilę Normandijos kunigaikščiai tik iš vardo tegerbė Francūzijos karalius. Tikrenybėje jie elgėsi kaip neprigulmingi valdovai

ir vedė savarankiškus karus, visai neatsiklausdami Francūzijos.

1066 metais normanai, vadovaujami savo kunigaikščio Williama, užkariavo Angliją. Tada Normandija tapo sujungta su Anglija, kaip viena normanų valstybė.

1204 metais Normandija buvo prijungta Francūjai. Anglija 1346 metais atsiėmė Normandiją. Laikui beinant, anglai buvo išvyti iš Normandijos, bet jie sugrįžo ir 1417 metais vėl užėmė tą kraštą. Po 33 metų anglai Normandijoj tapo galutinai sumušti ir priversti ją paleisti. Normandijos likimas nuo tada liko surištas su Francūja.

Normanai Francūzijoje ir Kitus Francūzijoje

Nuo devintojo šimtmečio pabaigos pastoviai apsigyvenę Normandijoj, ir maišydami su vietiniais gyventojais, tie įsiveržėliai sparčiai francūzėjo, lengvai priėmė francūzų kalbą ir papročius, ir bendrai kultūrėje.

Kada normanai po pusantro šimto metų užkariavo Angliją ir tapo jos valdovais, tai jie jau tik francūzų kalbą tevartojė; o anglų kalba, bevišpataujant normanam, buvo laikoma tikta netašytų kaimiečių šnektų mišinys. Francūzų kalba tada virto ne tik valdine, bet ir kultūros-apšvietos kalba Anglijoj.

Kiti normanų vadai tuo tarpu užėmė Italijos salą Siciliją, Neapolį su plačia sritimi, Kalabriją ir kitas Italijos dalis, kurias ir valdė kaip jo kunigaikščiai.

Šiandieninė Normandijos Sritis

Dabartinė Normandijos sritis yra laikomas 10,500 ketvirtinųjų mylių plotas su Cherburgo ir Le Havre uostais. Žymieji Normandijos miestai, be to, yra Rouen, laikomas normandų sostine; Caen, Alencon, Dieppe, Honfleur ir Harfleur.

Normandijos žemė derlinga; yra daug sodų ir plačių pievų. Joj auginama daug geros veislės arklų ir galvijų ir dirbama pagarsėjęs alkoholinis gėrimas „benediktinka“. Tarp kitų svarbių Normandijos pramonų yra kilimų - karpetų audimas,

mašinų ir laivų statymas, mažesnių plieno ir geležies daiktų gamyba ir odos gaminių ir spalvoto stiklo dirbtuvės.

J. C. K.

Prof. Bogomolecas Apie Žmogaus Ilgą Amžių

Garsusis Sovietų Sąjungos mokslininkas, Kievo universiteto profesorius, patiekė įdomų raštą apie žmogaus amžių. Jis žmogaus amžių dalina į tris periodus: augimo laikotarpis 30 metų, brendimo metai iki 60, paskui jau žemyn slinkimas ir senatvė. Iki 75 metų, jo nurodiniėjimais, žmogus turėtų laikytis gerai.

Perėjo šimtmečio pabaigoj šios šalies žmonių bendras amžius buvo 40 metų. Dabar yra 63 metai. Kaip ilgai ims iki pasieks Bogomolecto numatytą amžių, tai priklausys nuo pažangos medicinos mokslo ir nuo gyvenimo aplinkybių gerėjimo.

Buvęs Kievo Universiteto profesorius ir jo laboratorijos bendradarbiai sako turi 30,000 Sovietų Sąjungos žmonių sąrašą, kurie perlipę 100 metų amžių. Vienas jų esąs net 140 metų. Kai jis buvo 82 metų, vedęs trečią ir paskutinę savo žmoną. Jo jauniausia duktė 26 metų.

Bogomolectas dėsto atidengimus amžiaus pailginimui ta kryptimi, jog kraujo apytaka pasilikty geroje tvarkoje. Pagyvenus žmonėms turėtų pradedama per daug didelis susiglaudimas celių. Po to prasideda nerulijų kietėjimas, širdies nusilpimas, inkstų negalavimas, na, tuomet eina bėdos su kitais organais.

Iki 60 metų amžiaus visos liaukos turi eiti deramai pareigas, sako mokslininkas. Jis net daleidžia, kad nekurie žmonės gali gyventi 150 metų. Tai jau nepaprastai tvirtu subudavojimo žmonės. Bet 90 metų, tai turėtų būti bendras amžius. Jis turi formulą kaip gaminti tą „serumą“, kuriam duotas vardas „ACS“. Šisai vaistas gerai veikia celių pagaivinimui. Daugelį ligų su juo galima gydyti. Tačiau nei kiek nepadaeda tokiom ligom, kaip cukrinė, vėžys, širdies nu-

Pagarsėjęs Holivudo artistas Mickey Rooney paimtas į kariuomenę. Čia jis matomas po užsilvinkimo kariškų drabužių.

silpnėjimas.

Į senatvę bėda būna iš liaukų neveiklumo. Tūkai, kurie dengia po oda raumenis žmogaus kūno, pradeda pranykti bei susikapti ne tose vietose, kur būna pas jauną žmogų. Ima silpnėti muskulai, ypač tos dalys, kur mažiau vartojamos.

Todėl Bogomolectas nurodo savo rašiny, kad žmonės turi pamaityti savo darbo užsiėmimus. Pas daugelį atsiranda ką galima pavadinoti amatinės ligos. Su juom kova, tai sąlygų pakaitimas.

Maš.

Paieškojimas

Aš, Antanas Sventickas, pajėškau Jono Sventicko, gyvenančio Kanadoj. Prašau patį atsiskaityti arba kitus apie jį žinančius man pranešti. Už tai būsiu dėkingas.

Antanas Sventickas, 1709 E. 7 Mile, Detroit 3, Mich., USA.

JONAS MARCINKEVICIUS

IŠDAVIKAS

I Diktuočiau žmogui savo kūrinys devynerių metų. Man būdavo malonu, kai ji popiet sėsdavo prie mašinėlės, imdavo popierio lapą ir šypsodamasi sakydavo:

— Na, Joneli, ką tu man nauja šiandien papasakosi?

Kol popirosų būdavo pas mane ant stalo, aš vaikščioldavau po savo siaurą kambarėlį ir diktuočiau tris — keturias valandas, o kartais ir išiša dieną, nepavargdamas, užmiršęs viską pasaulyje. Kartą žmona susirgo. Kai mano širdy įšildavo kūrybos ilgėsys, ji, negalėdama man padėti, sukėsdavo lūpas ir slėpdavosi į pagalvę, kad nepravirtų.

Ką gi? Įprotis — antroji prigimtis. Be mašininko aš nebepajėgiau domiau dirbti. O tuo laiku kaip tyčia romanas liko nebaigtas. Avansų gauti buvo nebeįmanoma. Vargas, kaip sakoma, belėsi į duris ir langus. Pasisiskelbiau spaudoje, kad man reikalingas prasilavings vyriškis, sugebąs gerai rašyti mašinėlė.

Į trečią dieną pas mane atėjo jaunas vyras trumpais odiniais kailiniais.

— Tai jūs skelbėtės laikraštį? — Aš. — Tai gi aš ir atėjau. Mašinėlė po

mano pirštais laksto kaip vėjas. Leiskite pamėginti.

Jis atsisėdo už stalo, padėjo savo trumpus bukius pirštus ant raidžių ir, plačiai šypsodamasis, pažvelgė į mane žalsvai blizgančiomis katino akimis. Jo burna buvo pilna auksinių dantų. Velniai tų dantų nematė, pagalvoju. O tie pirštai kad ir buki, gali man padėti.

Pamėginau. Mašinėlė kalė tiksliai ir greitai, lietuvių kalbą jis mokėjo gerai.

— Viskas tvarkoj, — tariau. — Kiek gi atlyginimo?

Jis atsistojo, užsisagstė savo kailinukus ir, metęs žvilgsnį į mano vargingą kambarį, tarė:

— Mokėsit man po dešimt litų už keturias darbo valandas per dieną.

Tuo laiku tai buvo brangoka, bet teko sutikti.

— Mažai užprašau tik dėl to, kad seniai svaįjoju padirbėti su rašytoju. Pats truputį rašinėju, pamatysit.

Pirštai pliaukštelėjęs ir dar kartą parodęs savo auksinius dantis, jis skriste išskrido iš mano kambario.

— Kaip jis tau, Maryt? — Nepatinka. Brangiai lupa, o jau tie dantys — br-r-r... — Savo dantimis jis mūsų nesukramtyt.

— Duosis matyti. Man nepatinka, kad tu niekuomet žmonių nepaklausinėji, iš kur jie, kur anksčiau tarnavo. . . Naujasis mano sekretorius buvo punktuolus, kaip vertelga. Kasdien trečią valandą po piet, žvilgtelėjęs pro langą, pamatydavau jį striokšėjant į kalnelį ir linksmai mostikuojant man ranka.

Dirbdavome mudu greitai, bet abudu pykdavome. Man kliudė čia nedatekliai, čia kaimynų vaikiai, amžinai snopšą prie langų ir rodą viens kitam, o jis vaikščiojantį po kambarį ir pasakojantį jiems nesuprantamas istorijas, o jis dažnai trūkiudavom kairinoju žandu, kada aš apgailėstaudavai ir užjaušdavau žmones, patekusius į sunkią būklę. Tokie siužetai jam aiškiai prie širdies negulė.

Pertraukos metu jis ta prasmė mėgdavo užmegsti su manim pokalbius.

— Driskius tai jūs glostot ir glostot. Be reikalo. Su tokiais nei jūs gyvenimo tiesos surasit, nei popirosų nupirksit.

— Dėl ko?

— Paprastas reikalas. Ir iš viso. . . Du tūkstantiniai metų kai žmonės ieško tiesos — ar rado? Esu tikras, kad ir tariamoji tiesa kaž kur už mėnulio kabo arba tikriau — rašytojų išmislas, žmogus — žemės utelė. Ir tokių gražių istorijų dėl tokios menkystės kurti neverta. Žmogus mėgsta kitų kraują, purvą ir pinigus.

Baigęs savo išvedžiojimus pinigais, jis visuomet parodydavo savo auksinius dantis ir mesdavo šitokią „išmintį“:

— Jūs, kaip rašytojas, širdy be abėjō mane niekinat, bet atsakykit į toki klausimą. Vietoje žolės, pavyzdžiui, auga dešrelės su kopūstais. Ar galėtū tuo kart įvykti kokios nors revoliucijos? Aišku, kad ne. Prisisikynei, privalgėi, ir dainuoji, kaip senovės patricijus.

Retai kada aš jam atsakinėdavau, bet klausytis turėdavau, nes ne visuomet laiku pajėgdavau jam sumokėti. Jo mintelės amžinai būdavo sujukusios su dešra, vekseliais, gražiais kaklaryščiais, jos slankiodavo, tartum pripampūsį mūsė po svetimą lėkštę.

— Aš pastebėjau, — dažnai sakydavo jis, — kad tamsta visų galiesi, o pats esi apsilėjęs, kaip šv. Jonas Krikštytojas. Tai savotiškas socializmas. Socialistiškai gi nusiteikęs žmogus niekuomet nepajūs tų tikrųjų ir saldžiųjų gyvenimo emocijų, kurias pajunta toks žmogus, kaip aš. Galėtis — tai daryti pikta ateičiai. Praeity lietuvių tauta pernelg visų galėjosi, o kas iš jos bepaliko? Mažytė Odiseja, kurios niekas ir skaityti nenori. Velnio p visos idėjos!

Dūrniamis šnekėti, žinoma, reikia, tačiau gyvenimo esmė glūdi štai kame: sudėk, dievuli, visus turtus į mano pinigė. Karas turės netrukus kilti, — pabrėždavo jis, — ir aš padarysiu biznį, kad man ilgėlės šimtmetėmis sužels.

Kaskart jis kalbėdavo vis ligiau, begidodamas po kambarį, it pelė, nerasdama skylės kur įlysti, ir kai aš tylėdavau, jis purkštėdavo, tartum katinas, netyčia įmerkęs ūsus į viralą.

Pagaliau jis man tiek įgriso, kad aš į jo išskustus veidus ir blizgančius dantis nebegalėjau žiūrėti.

— Na, jeigu aš nebetinku, tai sumokėkit man centas į centą.

Ne taip lengvai aš su juo persiskyrė. Išsitraukęs iš kišenius mažyti blizgančiais viršelais bloknotėlį, jis ėmė skaičiuoti, kiek valandų pas mane dirbęs, kiek užtrukęs ateidamas, kiek autobusų laukęs. Susidarė vos ne visas honoraras už mano kūrinį.

— Jei pinigų neturiti, pasirašykite vekselį. Su savim aš visuomet blankus nešiojuos.

Pasirašiau.

Tik nemėginkite išsisukinėti! Aš greitiau išieškosiu pinigus, negu senovėje velnias dušią.

Ir man pirmą kartą metęs popirosu nuoruką tiesiai man po kojų, pasakė: — Apie jus dabar žinau viską. Kaip nuluptą pažįstu, nes ne vien iš perrašinėjimų gyvenu. . . Atsiminkit šitą. Atlikau savo tiesogines pareigas. Iki pasimatymo!

Nesupratau, kuria prasme galėjo manim žvalgyba susidomėti, bet, jam išėjus, aš ilgą laiką jaučiaus, tartum man į kambarį kažkas būtų įmetęs pašvinkusį šunį, kurio nieku būdu nepajėgiau rasti, o jis vis avokia ir drokia.

Tarybiniais laikais aš jo niekur nebuvau nei matęs, nei ką girdejęs apie jį. Su kitais tokiais „atlikusiais savo tarnybines pareigas“ jis be abėjō buvo išsimukęs į Vokietiją.

(Bus daugiau)

Priėjo prie ispanas karys. Mes sutikome daugelį. Turime ti.

Tuojaus savanoris. Mes sutikome draugas. Kas su juo sunku pasakyti. Sidarė keista.

Jau trečia ty, o mes o pietų — nieka suomet būdavo laiku.

Mums bešit tuacija, staiga kosvaizdų užpusės kalnė. Tare ispanas, renege jau bėg sulaikem, pas mes esame ar votojai, o no to, pradesi kulka iš fas laukti iki va žiūrėti, kas b

Mūsų buvo kada vakarais, o nes jie b. Vakaru už mūsų, portugi sleido į pak kusieji, koki nors vieni kin kalnė. Neilga žo portugalas stabas apieci rytą. Kita, r supstas fašist. Mes esame la tyj ir vėl.

„Tai ką da vieni kitus. I ve nutarėm I ir daryti nau Nusileidus traukėm link nės. Čia neraš istai, palikti vis pleškin, kurią mes ap Lauke pal o viduj išs ant grindų i tuką ieškojo lo. Greitai kur ir kaip

Nakties tar per uolėtus k spręsta, kad turime nueiti į vakarus. Te lias, kurj tur aušrą. Jei tie išsivaduosime gy. Mat, nuo vo netoli Ebr nojome, kad pės yra mūš

Tai buvo 11 vo 31 dieną, leidome tą v

Buvo balat, tas, kuomet r me prie kelio. Į krūvelę pri ilgos kelionės ir tytomis d atsiekėm tiks planas nusiš šliauži ant p lo, kad nieko O kitoj pusė galima pasita daryti.

Sautuvus t vienas, bet k bui mažai, ne kuomet buyor priebū. Bet r ty turėjom vienas.

Gerai susit me šliauži, to kelių metrų met buvome

SAULETOJ ISPANIJOJ

F. ZDANAUSKO ir B. ALKSNIŲ NUOTYKIAI

Rošo E. ZDANAUSKAS

(Tąsa)

Priėjo prie manęs vienas ispanas karys ir sako: "Blogos naujienos."

"Kamė dalykas?" klausiu jį.

"Negalima prisisaukti štabą. Veikiausiai kas nukirto vienas. Turime eiti patikrinti."

Tuojaus atsirado vienas savanoris patikrinti vietas. Mes sutikome leisti jį. Ir tas draugas daugiau negrįžo. Kas su juo atsitiko, buvo sunku pasakyti. Visiems pasidarė keista.

Jau trečia valanda po pietų, o mes dar neturėjome pietų — niekas neatnešė. Visuomet būdavo atneša pietus laiku.

Mums besikalbant apie situaciją, staiga pasipylė kulkosvaidžių ugnis iš antros pusės kalno. "Tai fašistai," tarė ispanas. Jie buvo pasirengę jau bėgti, bet mes juos sulaukėm, paaiškindami, jog mes esame antifašistiniai kovotojai, o ne žulkiai. O prie to, pradėsi bėgti — gausi kulką iš fašistų. Nutarėm laukti iki vakaro, o tuomet žūrėti, kas bus.

Mūsų buvo tik 14 karių, kada vakaras atėjo. Du žuvo, nes jie bandė bėgti.

Vakarui užėjus, vienas iš mūsų, portugalų tautos, nusileidė į pakalnę, o mes, likusieji, kovėmės su priešais, nors vieni kitų nematėm per kalną. Neilgai trukus sugrįžo portugalas ir pranešė, kad štabas apledo šią vietą šį rytą. Kita, miestas jau apsuptas fašistų kariuomenės. Mes esame labai blogoj padėtyj ir vėl.

"Tai ką darom?" klausėm vieni kitus. Ilgai nediskusavę nutarėm leistis į pakalnę ir daryti naujus planus.

Nusileidus į pakalnę, patraukėm linkui štabo buveinės. Čia neradome nieko. Fašistai, palikti už kalno, dar vis pleškino į mūsų vietą, kuria mes apleidom.

Lauke palikome sargybą, o viduj išsitęsėm žemlapi ant grindų ir užsiėmėm degtukų leškojime išėjimui kelio. Greitai buvo nutarta kur ir kaip eiti.

Nakties tamsoj pasileidom per uolėtus kalnus. Buvo nuspręsta, kad nakties metu turime nueiti 25 kilometrus į vakarus. Tenai randasi kelias, kurį turime pereiti prieš aušrą. Jei tai atliksime, tai išsivaduosime iš priešų nagų. Mat, nuo tos vietos buvo netoli Ebro upė. Mes žinojome, kad kitoj pusėj upės yra mūsų šalis.

Tai buvo 1938 metais, kovo 31 dieną, kuomet mes apleidome tą vietą.

XI

Buvo balandžio pirmo rytas, kuomet mes prisitartinome prie kelio. Visi susimetėm į krūvelę prie kelio po tos ilgos kelionės nakties metu ir tylomis džiaugėmės, kad atsiekėm tikslą, kad mūsų planas nusisekė. Nutarėm šliaužti ant pilvų skersai kelio, kad niekas nepastebėtų. O kitoj pusėj kelio jau bus galima pasitarti, ką toliau daryti.

Sautuvus turėjome kiekvienas, bet šovinių, tai labai mažai, nes išleikvojome, kuomet buvome kontakte su priešais. Bet rankinių granatų turėjom po kelias kiekvienas.

Gerai susitvarkę pradėjome šliaužti, vienas nuo kito keljū metrų atstume. Kuomet buvom už kokių 10

metrų nuo kelio, kuris ryto aušroj gerai matėsi, staiga pasigirdo balsas: "Manos ariba!" — Rankas aukštyn. Pasijutome, kad į kiekvieno nugarą atkišti šautuvai su durtuvais. Iš sykiu nesinorėjo tikėti, kad tai fašistai, bet kada pradėjo šūkauti "Viva Franco, Viva Hitler" ir t.t., buvo aišku, į kokius nagus patekome. Ir nebebuvo galima kelti bent kokią pasipriešinimą. Buvo toks netikėtas užpuolimas, kad nebuvo galima nei pasijudinti. Matomai jie buvo pastebėję mus kiek anksčiau ir leido mus į savo spąstus.

Fašistams buvo tikra rugiapitė. Išsitempė mus ant kelio ir pradėjo plėšti nuo mūsų drabužius, atiminėti laikrodžius, žiedus, plunksnas ir pašalius ir kitas smulkmenas, ir mušti šautuvų buožėmis, spardyti kojomis ir spiaudyti į akis. Ir vis rėkė: "Rojos!" — Raudonieji. "Banditos, aura vais pagar!" — Banditai, dabar už viską užmokėsit. Tuo tarpu iš kur tai pribuvo jų karininkas ir suriko: "Selenicia, obres!" — Ramybė, vyrai, Viskas momentaliai nulio, lyg nieko nebūtų buvę.

Mus surišo ir nusivedė į kitą pusę kelio į griovį, kur turėjome susėsti ir būti tylūs, nieko nekabėti. Iš visko buvo matyti, kad jie pastebėjo daugiau tokių aukų, kaip ir mes.

Tame griovyj besėdint, lakstė visokios mintys. Kas bus? Kaip išsikut? Kaip čia pabėgti? Nejaugi jau atėjo galas? Juk dar nelaukas žūti! Turiu dar tris nudėti, kad padaryti nors desimtį. Prisiminė sena močiutė, brolis ir seserys ir visi geri draugai. Juk jie daugiau apie mane nieko nebegirdės. Ne, turiu kaip nors išsikut!

Bet kaip? Tas "Bet kaip?" Neulatos lindo ir nebuvo galima į jį atsakyti. Taip bemastydamas užsūdau, nes buvau nepaprastai išvargęs. Snausdamas matau visus gimines ir draugus. Pabudau, kada įsprė fašistas į šoną.

Akis atmerkęs pastebėjau, kad tai italas. Liesas, neaukštas, apdeges saule. Išrodė daugiau panašus į čigoną. Jis vis ką tai murmėjo. Tiek tik supratau, kad jis dažnai minėjo "Italijos bonos" — italijonai geri. Aš jam atsakiau "si, si" — taip, taip. Tuo tarpu mečiau akis į kelią ir nustebau: abiejuose pusėse kelio buvo šimtai tankų. Jie visi buvo apmakuoti. Kur tik mečiau akis, vis buvo tankai, šarvuoti automobiliai, artilerija, kavalerija ir pėstininkai. Viskas buvo labai gerai apmakuota krūmais, medžio šakomis.

Žiūrint į tą visą, kilo mintis: o kad mes turėtume visas šitas mašinas! Mes per mėnesį laiko visus fašistus išvytume. Bet mes jų neturime. Demokratinės šalys atsisako net parduoti, kai fašistai gauna veltui iš Italijos ir Vokietijos. Nesuprantama, kaip mes dar galėjome taip ilgai laikytis. Man atrodė, kad mes dar vistiek laimėsime, nors širdis buvo nęrami ir plakė labai sunkiai.

Rytas aušo labai gražus, bet mūsų mintys buvo labai miglotos. Nėl vienas nežinojome, kas su mumis atsitiks. Gal pasivarė kiek, nušaus ar užmūš?

(Bus daugiau)

Sąjungininkai Normandijoje suėmė į nelaisvę, bet vokiečių, japonų, lenkų, lietuvių ir kitųjų fašistų, įstojusį į nacinių armiją. Čia matote japoną ir vokiečių apklauskėją.

JONAS SIMKUS

KRITIŠKOS VALANDOS

Kovojančios prieš vokiškuosius grobikus lietuvių tautos istorijoje 1943 metų liepos mėn. 5 diena užims labai svarbią vietą. Tą dieną, kaip jau žinoma, milžiniškos vokiečių ginkluotosios jėgos pradėjo vasaros puolimą, kurį pats Hitleris savo įsakyme vokiečių kariuomenei pavadino "Iemiamu puolimu."

To vokiečių puolimo pirmuosius smūgius teko pakelti ir šauniesiems Raudonosios Armijos lietuviškų tautinių dalinių kovotojams ir karininkams. Lietuviškasis junginys buvo užėmęs svarbią barą, kurį vokiečiai, tinkamai nevertindami lietuvių kovingumo, tikėjosi lengvai užimti ir toje vietoje pralaužti frontą.

Bet kaip vėliau paaiškėjo, vokiečiai neteko didžiulių gyvybos jėgos ir technikos jėgų ir nė per metrą nepasistūmėjo pirmyn.

Nežiūrint vėlesnių sėkmingų lietuviško junginio puolamųjų kautynių, nežūrint didelių kovos rezultatų, vis dėlto kiekvienas karys lietuvis pirmiausia prisimena liepos 5-tą dieną, nes tai buvo mūsų karių ir medžiaginių ir moralinių jėgų generalis išbandymas, kokio lietuvių tauta nėra turėjusi nuo Žalgirio mūšio laiku.

Aš turėjau progą kalbėti su daugeliu mūsų karių, iš jų patirdamas nepaprastai daug įdomiausių išspūdžių, kurie kada nors mūsų rašytojų kūrinuose susidės į vieną grandiozinį vaizdą dailiojoje literatūroje. Dabar vienas tai norisi atžymėti kad ir stambiais bruožais, kad skaitytojai bent kiek suprastų, kokią sunkią kovą iškovojome mūsų šaunieji kariai.

Šia proga aš noriu pateikti pasakojimą leitenanto Sakalausko, kuris tame mūšyje dalyvavo ir buvo sunkiai sužeistas.

— Reikia prisipažinti, — sako leitenantas Sakalauskas, — kad vokiečių ruošiamas puolimas mums nebuvo naujiena. Mes jau prieš kelis dienas turėjome žinių, kad vokiečiai ruošiasi stambiam žygiui, tik mums buvo sunku spręsti, kada jų tas žygis turi prasidėti. Tiesa, mes buvome sužinoję ir kai kuriuos terminus. Vienas terminas spėjo "nugaruoti", o antrasis terminas buvo prieš akis — liepos 7 diena.

Todėl iš mūsų pusės buvo sustiprintas budrumas ir kiekvieną ankstybą rytą mes laikydavome savo ginklus paruošę galimam atpuolimui atremti.

Tuoju po vidurnakčio aš su savo žmonių būreliu grįžom iš karinio posto prie vokiečių apkasų. Mums buvo pavesta išvalgyti vokiečių judėjamą pirmąją liniją. Mes sulindome į savo apkasus, išgėrėme karštos arbatos su sausainiais ir pradėjome dailintis įspūdziais.

— Nebetoli pradžia, — pasakė vienas mano draugas, — neadaug kreipdamas dėmesį į savo žodžius. Niekas iš draugų nepreštaravo, nes visi tą patį jautė. Vokiečiai tą naktį savo apkasuose zvimbė, kaip vapsvos aplink savo kuli. Jų apkasuose nuolat girdėjome rėkavimus ir griežtus įsakymus, metalo žvangesį ir girtų vokiečių vapaliojimus. Laiks nuo laiko švyteldavo raketas ir be pritraukų tratėjo kulkosvaidžiai. Tai buvo kasnaktinė iliuminacija ir muzika, bet šį kartą ji atrodė labiau intensyvi.

Todėl mes ir svarstėme, ar tik ne šiandien jų pasistūmimo pradžia, su ta mintimi beveik apsipratome ir kažkaip pasyviai laukėme, kas bus toliau.

Labai ilgai mums laukti neteko. Iš karinių postų visi grįžome 2 val. 45 minutės naktį, o 4 val. 30 min. jau prasidėjo...

Saulutė buvo ne tik patėkėjusi, bet spėjo pasiskotėti viršum žemesnių krūmų viršūnių. Vokiečių erzelis beveik visiškai aprimo. Gamta buvo tokia maloni, kad, rodos, staiga viskas turi pa-

Generolas Eisenhoweris, invazijos komandierius, prausia si iš plūdo, laike apžiūrėjimo sąjungininkų pozicijų

sišeisti: dingti karas, apkasai, ginklai, o tu žmogau — atsidurti lietuviško bundandio miško glėbyje.

Bet toks jausmas užeidavo tik akimirka, nors gamtos grožiu sunku buvo iki soties atsigerėti.

Staiga pajutau, kad kažkas toluoje užia. Kartu su manimi buvęs leitenantas Kizla ištiesė kaklą ir pradėjo klausytis. Mes buvome įsitikinę, kad vokiečiai ataką būtina turėti pradėti tankais, kaip tai būdavo 1942 metais vasarą. Todėl išgirdę užėjus mes ir pagalvojome, kad kažkur toli užia vokiečių tankai, artindamiesi į pirmąsias fronto linijas. Kiekvienas karys, buvęs mūsų būrelyje, griebsit savo ginklo, nors jokie įsakymo dar nebuvo.

Leitenantas Kizla išėjo iš apkasų ir čmė atidžiai klausytais. Užesys vis labiau artėjo.

— Juozai, — prabilo jis į mane, griauždamas sausainį, — eikše paklausti, rodos, vokiškų lėktuvų spiečius spėdzia.

Aš išėjau paskui jį ir tuo metu horizonte pasirodė pirmosios vokiečių lėktuvų grupės. Aš šūkiečiau draugui:

— Kazy, tu skaityk skrendančių grupę į kairę, o aš į dešinę. — Ir pats dabar neatsimenu, kodėl panorau skaičiuoti, nors nujauciau, kad tie maitvanagiai lekia ant mūsų sprando. Suskaitėme maždaug 24 grupes, — apie šimtą dvidešimt lėktuvų. Pirmieji lėktuvai jau buvo virš mūsų galvų, bet dar ore nebuvo girdėti bombų kaukimo.

— Pagalvojau, — sako leitenantas Sakalauskas, — nejaugi jie skrenda toliau. Bet tuo pat metu vokiški lėktuvai vienas po kito ėmė nirti žemyn.

Oras virto kažkoku kaukiančiu pragaru. Kaukė sminga lėktuvai su specialiomis sirenomis, kaukė paleistos bombos, taip pat ap rūpintos "psichologinės švilpomis," kaip vienas mūsų šūkiečių kad pavadino vokiškų bombų sirenas.

Per kelėtą akimirką didžiulis žemės plotas tarytum į viršų pasišokėjo ir virto dūmų, dulkių, skeveldrų ir visos velniavos sūkuriu.

Po pirmųjų bombų sprogdimo, tuoju pradėjo veikti ir vokiečių artilerija. Nuo jos neatsiliko šešiavamzdžiai ir vienavamzdžiai vokiečių minosvaidžiai, kulkosvaidžiai ir automatai. Staiga užplūdusi baisios ugnies banga buvo tokia stipra, kad daugelis iš

mūsų apkurto. Lėktuvų bombos ir sviediniai krito kaip kruša tarp mūsų apkasų. Suprantama, kad tokiam pragarui užėjus mūsų tarpė buvo aukų, bet jokiu būdu ne tiek, kiek vokiečiai tikėjosi. Galima sakyti, kad visų sunkiausias buvo pirmos penkioms minutėms. Po to tent aš, — sako leitenantas Sakalauskas, — lyg ir apsipratau ir manyje staiga pakilo visos jėgos įtempti priešingai vokiečiams. Kaip paskiau pasikalbėjau su kitais draugais, pasirodo, ir jų nuotaikos būta tokios pat.

Pagavo toks įnirsis, kad, rodos, net į lėktuvą norėjosi metti granatą. Bet vokiečiai dar veikė iš aukštai ir iš toli, mes jų negalėjome savo lengvaisiais ginklais pasiekti ir atkeršyti. Tiesa, į lėktuvus paleidome salvę šautuvų ugnį, ir nuo mūsų kulkų du vokiečių pikiurotojai amžinai nupikiravo degdami į mišką. Bet to keršto buvo per mažą.

Leitenantas Kizla su šavo būriu užėmė apkasų barą ir pasiruošė tam metu, kada į mus ims veržtis prieš tankai ir pėstininkai. Aš perbėgau keliasdešimt metrų per apkasus. Buvo nepaprastai sunku praėti, nes dūmai ir dulkes troškino ir čėė akis. Daugelyje vietų buvo milžiniškos bombų išraustos duobės, bet mūsų kariai apkasuose buvo taip gerai įsirengę, kad nuo bombų iš lėktuvų nedaug tenukentėjo. Gal būt didesnis kiekis buvo apstulbintų, kurie gana greit atsipeikėjo.

Prieš vokiečių lėktuvų spiečius išnoro mūsų puikieji naikintojai. Jie nardė kaip kregždės tarp vokiečių pikiurojančių bombrių ir "rankiojo" juos nuo daugaus. Ne vienas vokiečių lėktuvas nukrito pamuštas netoli mūsų pozicijų. Vienas vokiškas "štuka" nukrito, nespėjęs išmesti savo bombų ir sprogo. Ore ir žemėje buvo tikras sąmyšis. Vokiečių lėktuvai, gavę tinkamą atsmūgį, pasišalinė nuo mūsų galvų.

Dėl dūmų ir dulkių negalėjau matyti žmonių ir apie jų būvimą spėdziau tik iš garsų. Bet sviedinių, bombų ir minų sproginiai klūdė išgirsti ir balsus.

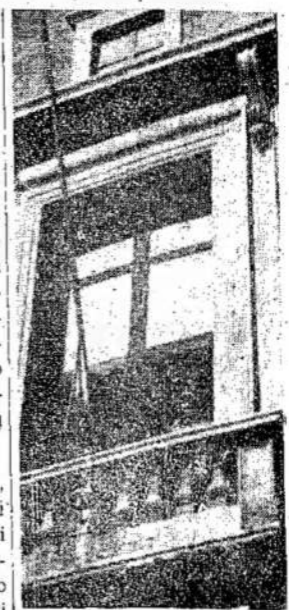
Man beieškant savųjų žmonių dūmų debesyse, karėvis Laskutinas riktėlėjo: — Drauge vade, aš pastebėjau lauke bėgančius vokiečius.

Pasirodo, po pirmojo artilerinio ir bombinio paruošimo vokiečiai, — visiškai nelaukdami galutinių bombardavimo rezultatų, buvo pasišęsi puolimui ir jie lindo labai greitai ir labai nachaliskai.

Viename apkase radau vyrą, seržantą minosvaidininką Bačiūną, kuris išsijuošęs vienas dirbo prie minosvaidžio, nes jo draugas buvo kontuzitas. Jo minos žaibo greičiu lėkė į priešą. Nuo kaktos nubraukdamas prakaite jis juokdamasis pasakė man: — Kukuliai, drauge vade, — sako leitenantas Sakalauskas, — kas pristatytų kukulijų daugiau.

Isakiau pabaigus minas, laikinai nutraukti "kukulijų" mėtymą, o griebtis automata.

Nubėgęs apkasu keilika žingsnių pirmyn, staiga susidūriau su nemalonia staigmena. Pasinaudoję dūmų ir dulkių debesimis, į mūsų apkasus vienoje vietoje jau buvo spėję įlysti 8-10 prūsokų, kurie taiktydamiesi kaip slapukai už kupstų bandė likviduoti mūsų kulkosvaidininkus. Čia pat apkasuose buvusiemis dviems ko-

Nuo šito balkono visuomet "tribudavo" Musolinis, kada jis buvo viešpatas Dužė. Dabar čia matote vieną amerikietį kareivį kalbant į Romos žmones ir pranešant, kad Mušolinio režimui padarytas galas.

Renkitės Dalyvauti Rengiamam Piknike

PORT ARTHUR, Ont. — Šiaurvakarinės Ontarijos Apvalinkės Darbo-Progressyvių Partijos Komitetas rengia didžiulį savo pikniką. Jis atsišus Boulevard Lake, Port Arthur, Ontario, sekmadienį, liepos 30.

Specialus komitetas rengiasi padaryti pikniką jodmiu visiems, jauniems ir suaugusiems. Bus muzika, žaidimai, sportas ir t.t.

Pikniko tikietai jau platinami ir galima gauti pas visus LPP narius.

Piknike kalbės Sam Carr, nacionalis LPP organizatorius.

Komitetas

Vestuvėse Parėmė Lietuvos Liaudį

TORONTO. — Birželio 17 ir 18 čia atsiuvo drg. Petro Meldaziūso dukters vestuvės. Drg. Meldaziūtė susituokė su ukrainų tautos jaunuoliu.

Laike vestuvių, kada drg. J. Šliumba prisiminė apie Lietuvos liaudies dabartinius vargus, jos paramai svečiai suaukojo \$16.00. Auškojo sekančiai: P. Meldaziūsis ir Tamošūnai po \$5.00. J. Šliumba, A. Vitkauskas po \$2.00. P. Požėra ir N. C. Meldaziūnai po \$1.00.

Nuo savęs jaunavedžiams linkiu laimingo gyvenimo, o parėmusiems Lietuvos liaudį reiškiu širdingą ačiū.

P. Požėra

LIAUDIES BALSAS

Rošo Tiketai Tiesa

votojams Tarandai ir Kvietkauskui įsakiau traukti atlidusius prūsokus, o aš pats peršokau į gretinį apkasą pasiimti granatų. Nespėjau aš iš sandėliuko pasiūpti granatas, kai gretimame apkase išgirdau granatų sproginą. Kai aš išokau atgal pas minėtus du karius, staigus džiaugsmas užplūdo krūtinę. Jaun. seržantas Tarandai, kruvinu, bet besišypsančiu veidu, apdraskytas drabužiais, bet nesužeistas, vienplaukis bėgo į mane mosikuodamas rankose dviem vokiškais trofėjiniais šautuvais.

— Vokiečių nebėr, — drauge vade, — sušuko Tarandai, — granatų sudorojo tuos žiurkes. Štai du trofėjiniai...

(Bus daugiau)

Pranešimai

Montreal, Que.

Susirinkimas

Šiuo pranešama, kad liepos 7 dieną (penktadienį), yra statkiamas LLD 137 k.p. pusmetinis susirinkimas, birželio 29 d., 8 v. v. 01234 Charlevoix St.

Prašomi visi komitetai, komisijos, ir kas darbuojantis, prisirengti su pusmetiniais raportais ir būtinai dalyvauti susirinkime. Visi nariai ir simpatikai kviečiami dalyvauti susirinkime, nes pusmetinis bus svarbesnis už kitus.

Pradžią 8.30 v. v.

Valdyba

Susirinkimas

Šiuo pranešu visiems M. S ir D. P. Dr. Jos nariams, kad mūsų pusmetinis susirinkimas įvyks liepos 8 d., t. y. šeštadienį vakare 8 valandą, Vytauto Klubo salėje 2161 St. Catherine St. E. Šiame susirinkime visų narių prievolė dalyvauti, nes bus svarstoma svarbių konstituciniai dalykai.

Taigi, draugai ir drauges, įsitemykite laiką ir atvykite.

J. Džiugys

Fin. Sekretorius
1576-B Clark St.

Toronto, Ont.

Svarbus Susirinkimas

Šį penktadienį, birželio 30, 8 valandą vakare, įvyks Darbo-Progressyvių Partijos Lietuvių klubo mėnesinis susirinkimas. Visi nariai ir simpatikai kviečiami dalyvauti.

Šis lietuvių klubas yra svarbi lietuvių politinė organizacija. Per šią klubą kiekvienas lietuvis gali prisidėti prie Kanados žmonių politinio judėjimo ir pakelti savo politinį žinojimą. Todėl, nežūrint to, kad dabar oras nepatogus susirinkimams, narių ir Kanados politika

Toronto ir Apylinkės Lietuviams

Lietuvos išlaisvinimo diena jau arti. Ten gyvenantieji mūsų tėvai, broliai ir seserys yra labai nuvarginti ir apipūsti vokiškų grobikų. Jiems reikės mūsų pagalbos, kada ta pagalba bus galima pristatyti jiems.

Mes galime juos paremti nei kiek savęs neapsunkindami, jei tik norime. Yra daug būdų. Iš visų lengviausias, tai paaukojant panešiotus drabužius.

Draugijų įgaliotas komitetas drabužius iš aukotojų priima antradieniais ir penktadieniais ir kas vakarą nuo 7 iki 11 val. lietuvių salėje, 160 Claremont St. Jei kas negalite atnešti patys, tai telefonuokit V. Strazevičiui. Tel.: EL. 6029.

Komitetas

Tel.: VA.5370

Harry R. Ranks Company

GRABORUS

Patarnauja mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio. Įskaitant Hamilton ir Whitby. Laidotuvės net \$55.00 pigumo.

455-457 QUEEN ST. W. TORONTO

susijomavusių užduotis dalyvauti šiame susirinkime.

Valdyba

Motery Dėmesui

Toronto moterys priklausios prie Raudonojo Kryžiaus Lietuvių Motery Rateljio ir simpatikės kviečiamos atvykti ant susirinkimo, kuris įvyks ketvirtadienio vakare, birželio 29 d., 8 v. v. Susirinkimas įvyks lietuvių salėje.

Motery Komitetas

Windsor, Ont.

Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos 10 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, liepos mėn. 2 dieną, 11 val. iš ryto, po adresu 1024 Cadillac St.

Prašome visus narius dalyvauti ir apsimokėti mėnesinius mokesčius, nes kitas susirinkimas įvyks tik už dviejų mėnesių.

Kuopos Valdyba

Delhi, Ont.

SDKLSPD 6 Kp. Nariams

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos 6-tos kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks liepos (July) 2 dieną, 7 valandą vakaro, Delhi miestelyje, Stoddard viešbutyje.

Visi nariai kviečiami atsilankyti, nes turėsime svarbių reikalų aptarimui.

Valdyba

Surprais Partijoj Parėmė Dr. Jos Nama

TORONTO. — Birželio 17 dieną, draugų ir draugių pagangomis atžymėjimui įkurtuvių, čia buvo surengta surprais partija del Julės Gudaitės.

Partijoj dalyvavo gana daug svečių. Julei buvo įteiktos trys vertingos dovanos.

Partijos dalyviai neužmiršo ir SDKLSPD pirmos kuopos namo reikalų. Namo reikalams padaryta sidabrinė rinkliava ir suaukota \$15.17.

Rep.

Palaikykite tuos biznierių, kurie skelbiasi LAUDES BALSĖ

Parsiduoda

Parsiduoda namas (del trijų šeimynų), taipgi du trokai, garžai ir didelis plotas. Trokų biznis — pristatymas statybinės medžiagos, gerai išdirbtas. Kreipkitės: 322 Clinton, Toronto Telefonas ME. 1404.

SPECIALUS Išpardavimas

Keletas namų ir krautuvų pardavimui. Labai pigiai. Matykite Mr. Rash, 228 Crawford St. LA. 4291.

Nuo 6 iki 7 v. v.

Ši Sekmadieni, Liepos 2

Įvyks Gražus

Piknikas

WESTONE, WILSON PARKE

Rengia Lietuvių Jaunėlių Klubas

SOKIAMS GRIES GERA MUZIKA

Visi Toronto ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti. Praleisite smagiai laiką ir pasimatysite su draugais.

Kelrodis: automobiliais važiuokite Weston Rd. iki Church St., o paskui šiuo streetu važiuokite iki Wadsworth Crescent ir iki pikniko; gatvėkariais — Dundas St. iki Keele, o paskui Weston gatvėkariu iki jis sustos. Iš ten eikite į dešinę ir tenai paejėję rasite Wilson parką ir jame lietuvių pikniką.

Jeigu lis, tai tuomet piknikas bus nukeltas į sekantį sekmadienį.

Dalyvaukim Unijų Susirinkimuose

TORONTO. — Šiandien, kaip visados būdavo, unijos yra pamatinės darbo žmonių organizacijos del grynimo ir gerinimo ekonominės būklės. Todėl visų darbininkų šventa pareiga ne tik prigulėti prie unijų, bet ir aktyviai dalyvauti jų veikime.

Šiuo metu unijos lošia labai didelę rolę gamyboj ginklų ir reikmenų del laimėjimo karo. Ant unijų pačių guls dar didesnė našta karui pasibaigus, kada reiks perėti prie taikos gamybos ir žiūrėti, kad visi kanadiečiai turėtų darbo.

Bet ar darbininkai pilnai įvertina unijas? Toli gražu ne. Daugelis sako: "Apsieis ir be manęs." To pasekmės dažnai būna labai prastos. Štai pora pavyzdžių tokio atsišėimo rezultatų.

Vienoj unijoj buvo renkami valdyba. Del stokos kelių susipratusių darbininkų balsų, valdybos buvo išrinkti tokie asmenys, kurie vieni pasirodė visai netinkami tam darbiui. Vietoj gera, jie davė unijai žala.

Kur aš dirbu, mūsų yra apie 2,500 darbininkų. Ant unijos susirinkimo atsilanko koks šimtas. Ateina daugiausia seni kanadiečiai. Iš ateivių, kurie sudaro daugumą darbininkų, mažai kas

Nuo vidurių kataro, taip pat ir nuo rūgimo viduriuose, vidurių užkietėjimo, širdies deginimo, gesų, — naudokite ROTHBARTS' O STOMACHE MIXTURE Rothbarts Drug Store 676 Queen Street West AD. 2800

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, išuria akių nervus, nuo kurių patirama nervotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akinius.

470 College W., Toronto Telefonas: RA. 5924

patenka į valdybas nepageidaujami asmenys. Reikėtų tą atminti ir visuomet dalyvauti unijų susirinkimuose. Kiekvieno nario vienoda atsakomybė.

A. Galzaitis

Daugiau Žinių

Apie J. Petraitį

TORONTO. — Birželio 15 dieną čia buvo palaidotas su bažnytinėmis apeigomis Juozas Petraitis. Velionis paliko nuiludime žmoną, dvi dukteris ir viena sūnų, kuris randasi užjūryje, Kanados armijoje. Taip pat paliko daug giminų čia, Toronte, broj Stasj ir seserj Windsor.

Juozas Petraitis, būdamas menkos sveikatos, manydamas, kad fabriky darbas yra jam per daug sunkus, išsikėlė ant ūkio, kur išgyveno apie 20 metų. Kada sveikata nebeleido jam dirbti ir ant ūkio, paliko ūkį ir grįžo į Torontą apie trys metai atgal.

Gavęs darbą sulig savo sveikatos, nekūrj dirbinėjo. Bet šio mėnesio 9 dieną atsikėlęs pajuto galvos skaudėjimą. Po dviejų dienų, birželio 12 dieną, užgeso jo gyvybė ant visados.

Velionis dar nebuvo taip senas, vos 50 metų amžiaus. Atrodo, kad prie jo greitos mirties prisidėjo jo dukters nelaimė (ji prigėrė veik du metai atgal), taip pat ir išsiuntimas sūnaus į užjūrį.

Juozas Petraitis seniaus priklausė prie Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos ir prie darbininkų organizacijų. Buvo laisvų pažiūrų nuo jaunystės.

Tikintieji gali daryti su mirusiu ką nori, bet tas jiems garbės nedaro.

Velionis iš Lietuvos paėjo iš Ukmergės apskrício, Sieskių valsčiaus.

Korespondentas

Redakcijos Pastaba: —

Arkių Lenktynės
BLUE BONNETS LAUKE, MONTREAL
Rengia
MONTREALO JOCKEY CLUB
Nuo Birželio 24 iki Liepos 10 Imitinai
PIRMOS LENKTYNĖS: šeštadienį, 3 v. p. p. Kasdien, 4 val. p. p.
Kasdien Double ant 1-mj ir 2-ry Lenktynių
2 Quinellas — ant 4-ty ir Paskutinių Lenktynių
Įžanga: Club House \$1.30; Grand Stand 60 Centų.
Gledra ar Lietus
Valkai Neįleidžiami

Marv Lee Flower Shop

Gėlių Parduotuvė
Pas Mus Galima Gauti Gėlių:
DEL VESTUVIŲ, LAIDOTUVIŲ IR KITŲ ĮVYKIŲ
Greit: Pristatymas, Bile Kur ir Bile Kada
tdara Sventadienių Vakaris
1259 Bleury St. -- Tel. HARBour 3473
Montreal, Que.

Įsigykit Savo Namus

PARSIDUODA ĮVAIRŲS NAMAI, SU GEROMIS ĮEIGOMIS

- 2 flatų duplex, nauji, nuo \$6,700 aukštyn
- 3 flatų nuo \$6,800 aukštyn
- 4 flatų duplex nuo \$9,800 aukštyn
- 4 flatų duplex, nauji, moderniški, nuo \$11,300

Rašykite, telefonuokite arba atsilankykite asmeniškai Mes esame properčių ekspertai

REED'S RENTING SERVICE REG'D

4834 VERDUN AVE., VERDUN

Tel. YOrk 5558; sekmadieniais ir vakarais po 8.30: YOrk 4449
Mr. R. Bennett, Manager

Velionies sūnus Jonas žuvo Francijoje diena pirm jo mirties.

Tarptautinis Pliknikas Jugoslavų Partizanams

MONTREAL. — Vadovybėj Jugoslavų Demokratinio Komiteto, buvo suauktas įvairių demokratinų organizacijų atstovų pasitarimas. Dalyvavo atstovai nuo vokiečių, ukrainų, vengrų, rusų, karpato rusų, čekoslovakų, lenkų ir lietuvių organizacijų.

Po pasitarimo buvo sudarytas bendras komitetas del suruošimo tarptautinio pikniko Jugoslavijos partizanų paramai. Tas komitetas jau pradėjo savo darbą.

Pirmiausia, buvo numatytas laikas piknikui, liepos (July) 16, sekmadienį. Piknikui paimta vieta lietuviams gerai žinoma. Tai Karšvilėj, už Belmonto parko. Taipgi jau paimta gera muzika. Visas prisirengimas vedamas labai stropiai.

Be to, užkviestas parlamento narys Fred Rose, kuris kalbės šių dienų įvykiais, o ypač apie partizanų kovos reikšmę. Taipgi tikimasi turėti atstovą iš Sovietų atstovybės.

Kaip matote, tai ruošiamas didelis piknikas, geroj vietoj, prie vandens. Kurie myli maudytis, tai galės ir išsimaudyti.

Lietuviai turime dalyvauti visi kaip vienas. Dalyvaudami šiame piknike, mes pagerbime tuos didvyriškus Jugoslavijos partizanams, vadovaujamus maršalo Tito. Jų liejamas kraujas ir aukojamos gyvybės prisideda prie bendros kovos del nugalėjimo fašizmo ir išvadavimo pavergtų tautų. Jų kova yra dar sunkesnė, nes jie kovoja prastai apibūtinam ir neturėdami užtektinai reikmenų. Piknike sukelta pagalba bus tiems partizanams didelė moralė ir materialė pasipirtis.

Organizacijos prašo mos ant tos dienos nieko nerengti.

J. V.

Lietuvių Atstovas

Laikė Išleistuvių Parėmė Lietuvai

MONTREAL. — Draugas W. Rasevičius buvo vienas

Rev. T. C. Douglas, Saskačevano CCF vadas ir busimas šios provincijos premjeras. Jo partija (CCF) laimėjo 47 vietos iš 52.

iš Montrealo lietuvių biznierių, turėjo restoraną. Išvykdamas iš Montrealo, neužmiršo pasikviesti artimuosius draugus ir atsisveikinti.

Susirinkus draugam pas Ališauskus, kur jis gyvena, ir besilinksminant, buvo nepamiršta ir Lietuvos laudis, kuri tiek nukentėjus ir dar vis kenčia. Tam reikalui buvo suaukota \$21.00. Aukojo sekančiai:

W. Rasevičius \$5.00; J. Narusevičius, E. Cincgas, J. Pelakauskas, J. Sarrantavičius, Salakai, Kazlauskai, P. Vaičiulėnas po \$2.00.

F. Braknis ir Ališauskai, po \$1.00.

Visiems aukavusiems tariau širdingai aciu, o draugui W. Rasevičiui laimingo pasisekimo naujoj vietoj.

J. Pelakauskas

Paieškojimas

Paieškau dviejų darbininkų ant tabako farmos. Geriems darbininkams mokėsiu algos sulig pareikalavimo. Prašau greitai atsiskaityti sekančiu adresu:

Frank Kelly
R. R. 2,
West Lorne, Ont.

Tel. HA. 3477

Dr. J. O. Villeneuve

Venerinių Ligų Specialistas
Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują.
Ofiso valandos: 1 iki 9 v. v.
1107 ST. DENIS STREET
MONTREAL, QUE.
Netoli Dorchester St.

Tel.: DO. 1000 Valandos: 4—5 po piet, 7—8 vak. ir sulig susitarimo
DO. 2506

Daktaras Rabinovičius

Chirurgas Specialistas

Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gydau įvairias ligas. Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X - Rays). Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams pagiginta kaina.
201 ST. JOSEPH BLVD. WEST, MONTREAL, QUE.

Tel.: LA. 4441

Daktaras H. Rosenfeld's

Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.P.D. Gydytojas

KALBA LIETUVIŠKAI

Valandos: 2—4 val po piet, 7—8 val vak. ir sulig susitarimo
4539 PARK AVE. MONTREAL, QUE.

Dr. Roman Pniewski

Daugelj Metų Praktikavęs Didelise Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje

Specialistas Venerinių Ligų ir Akusertijos

3537 PARK AVE. Tel. HA. 7623 MONTREAL

Valandos Nuo 3 iki 9 Val. Po Pietų